

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE
SZTABU

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. pol.

~~01419~~

**ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE
DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH GRUP
MANEWROWYCH ARMII**

Doświadczenia i wnioski WŚOWInż., sztabów
SOW, POW oraz 10 i 16 DPanc.

~~XXXXXXXXXX~~
48146

WARSZAWA MARZEC 1983

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE
SŁUŻBOWE

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. poj.

~~01119~~

ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH GRUP MANEWROWYCH ARMII

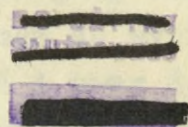
Doświadczenia i wnioski WŚOWInż., sztabów
SOW, POW oraz 10 i 16 DPanc.

WARSZAWA MARZEC 1983

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

JAWNE

Egz. poj.

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

" ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ
OPERACYJNYCH GRUP MANEWROWYCH / OGM / ARMII "

/ Doświadczenia i wnioski WSOWInż., sztabów
SOW, POW oraz 10 i 16 DPanc /

Przygotował

mjr dypl. Paweł SZUSZCZYŃSKI

W S T Ę P

W związku z prowadzeniem badań naukowych w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych operacyjnych grup manewrowych /OGM/ armii i frontu, KTWInż wystąpiła z pismem do wybranych sztabów ZO i ZT z prośbą o przekazanie doświadczeń i uwag dotyczących badanego problemu. Prosząc o przekazanie doświadczeń określono zakres problematyki zabezpieczenia inżynieryjnego który dotyczył:

1. Zasad wykorzystania wojsk inżynieryjnych w działaniach OGM.
2. Wpływu specyficznych warunków prowadzenia działań przez OGM na zakres i sposoby realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.
3. Problematyki ugrupowania wojsk inżynieryjnych, wzmocnienia OGM siłami i środkami inżynieryjnymi i sposobem ich wykorzystania.
4. Planowania i organizowania zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM i treści inżynieryjnych dokumentów bojowych.
5. Sposobów realizacji zadań zabezpieczania inżynieryjnego:
  - prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego;
  - torowania dróg oraz przejść w zaporach inżynieryjnych;
  - urządzania przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych;
  - zaopatrywania wojsk w sprzęt i środki inżynieryjne.
6. Udział pododdziałów i oddziałów ogólnowojskowych i rodzajów wojsk w realizacji niektórych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.
7. Potrzeb OGM w zakresie rozwoju sprzętu inżynieryjnego, taktyki działania wojsk inżynieryjnych oraz sposobów realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego w działaniach OGM.

Powyższe zagadnienia przesłano w grudniu 1982 r. do WSOWInż., sztabów SOW, POW, 10 DPanc, 16 DPanc.

Doświadczenia i wnioski przekazane katedrze będą przedmiotem badań naukowych. Wartość tych materiałów ma w procesie badawczym znaczenie szczególne, gdyż są to doświadczenia z ćwiczeń z wojskami, ćwiczeń i treningów dowódczo-sztabowych. Należy sądzić, że przyczynią się one do teoretycznego rozwiązania problemów związanych z zabezpieczeniem inżynieryjnym działań OGM.

WYŻSZA SZKOŁA OFICERSKA
WOJSK INŻYNIERYJNYCH

Nr PF 225

Dnia „ 2 ” „ 02 ” 19 83 r.

50-961 Wrocław

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP

Nr 499

Wpłynęło dn. 8.02 19 83 r.

Zał. 1/9 Ark. 10

-3-

POUENIE
Egz. Nr 1

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
WOJSKA POLSKIEGO

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA TAKTYKI WOJSK
INŻYNIERYJNYCH

W A R S Z A W A
=====

283

Dot.: organizacji i działania OGM F i A w operacjach zaczepnych.

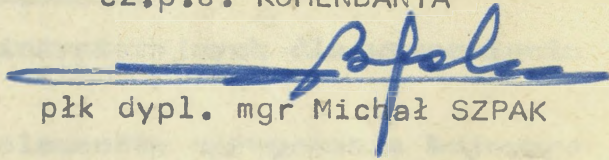
W odpowiedzi na pismo z dnia 15.12.1982 r. Nr ASG WP
Wydz. Wojsk Lądowych Pf 1179 przesyłamy materiał obejmujący pro-
blematykę zabezpieczenia inżynieryjnego działania OGM armii
w operacjach zaczepnych.

Opracowany materiał został przygotowany w oparciu o doświad-
czenia oficerów biorących udział w ćwiczeniach prowadzonych
w SOW i WSOWInż.

Zał. 1 na 9 - adresat

Zał. 2 na 18 - a/a

cz.p.o. KOMENDANTA

płk dypl. mgr Michał SZPAK

Wydr.: w 2 egz.

Egz. Nr 1 - adresat

Egz. Nr 2 - a/a

Wyk.: ppłk Gałęcki /tel.233/

Druk.: BCz /31.01.1983/

Nr ks.masz.: Pf 66

ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ OGM ARMII

CEL I ZADANIA ZABEZPIECZENIA INŻYNIERYJNEGO DZIAŁAŃ OGM ARMII

Cel i zadania zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM wynikają z treści zadań jakie może ona wykonywać na polu walki oraz warunków terenowych i przewidywanego rozwoju sytuacji.

Główny wysiłek pododdziałów inżynierskich wchodzących w skład GM skupić należy na zapewnieniu jej wysokiej manewrowości, pokonywaniu systemu zapór inżynierskich przeciwnika oraz na niszczeniu ważnych obiektów opanowywanych przez OGM a nie przewidywanych do wykorzystania przez wojska własne.

Celem zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM jest zapewnienie jej pod względem inżynierskim pełnej samodzielności i swobody prowadzenia działań bojowych w trudnym terenie, nasyconym dużą ilością zapór inżynierskich z minami jądrowymi włącznie, w głębi ugrupowania nieprzyjaciela.

Do głównych zadań zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM należy zaliczyć:

a/ w okresie przygotowania do działania:

- wydzielanie sił i środków inżynierskich dla wzmocnienia oddziałów dywizji,
- stworzenie inżynierskich elementów ugrupowania bojowego OGM,
- zabezpieczenie inżynierskie wprowadzenia OGM do działań,
- udział w maskowaniu działania OGM;

b/ w okresie prowadzenia działań:

- rozpoznanie inżynierskie przedsięwzięć przeciwnika, terenu i zachodzących w nim zmian,
- torowanie przejść w przeszkodach terenowych i zaporach inżynierskich przeciwnika,
- rozpoznanie i unieszkodliwianie min jądrowych,
- zapewnienie wysokiego tempa działań oraz swobody ruchu i manewru,

- zabezpieczenie pokonania wąskich przeszkód wodnych oraz urządzanie przepraw,
- osłona skrzydeł i styków zaporami minowymi oraz umocnienie opanowanych rubieży,
- niszczenie opanowanych obiektów i sprzętu wojskowego nie przewidywanych do wykorzystania przez wojska własne.

Treść i zakres zadań zabezpieczenia inżynieryjnego są zmienne i zależą od: warunków terenowych w jakich realizowane będzie zadanie, składu i aktywności przeciwnika oraz treści zadania GM.

Dotychczas w prowadzonych ćwiczeniach do głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM należały:

- rozpoznanie zapór inżynieryjnych, rejonów ustawienia min jądrowych oraz dróg i rubieży rozwinięcia wojsk,
- torowanie i wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych z minami jądrowymi włącznie,
- zabezpieczenie dróg marszu oraz dróg rozwinięcia,
- niszczenie sprzętu bojowego, wyrzutni rakietowych na stanowiskach startowych i składów amunicji,
- niszczenie obiektów fortyfikacyjnych na SD,
- osłona zaporami minowymi skrzydeł działających wojsk i umocnienie opanowanego rejonu dogodnego do przeprawy.

SILY I ŚRODKI INŻYNIERYJNE WYDZIELANE DO ZABEZPIECZENIA DZIAŁAŃ GM W SILE DYWIZJI

Określając skład organizacyjny i wzmocnienie GM należy kierować się dwoma zasadami:

- po pierwsze - wyposażenie GM musi umożliwiać jej samodzielne prowadzenie walki;
- po drugie - GM musi odznaczać się dużą manewrowością i dużą siłą ognia.

Ponadto skład i wyposażenie GM powinny zapewniać jej szybkie dotarcie do obiektu bądź rejonu działań i prowadzenie walki

przez poszczególne elementy /rzuty/ ugrupowania bojowego.

Najogólniej można stwierdzić, że ilość i skład wydzielonych do GM sił inżynierskich zależy od następujących czynników:

- treści i głębokości zadań GM,
- składu i możliwego przeciwdziałania przeciwnika,
- charakteru i warunków terenowych w pasie działania,
- sposobu działania i wykonania zadania przez GM.

Dla zabezpieczenia inżynierskich działań GM w sile dywizji wydziela się określoną ilość sił inżynierskich, których skład i wyposażenie będzie się różnić od etatowych i wydzielanych sił, do zabezpieczenia inżynierskich dywizji prowadzącej działania bojowe w "normalnych" warunkach. Uwarunkowane jest to wysokim tempem i manewrowością prowadzonych działań oraz koniecznością uzyskania zaskoczenia, bez którego powodzenie w tego rodzaju działaniach staje się niemożliwe.

Jednym z ważniejszych czynników mających wpływ na skład i wyposażenie wydzielonych do wzmocnienia GM pododdziałów inżynierskich, obok treści i sposobu wykonania zadania, będzie charakter i warunki terenowe w pasie i rejonach działania. Ukształtowanie terenu, jego pokrycie, przejezdność, nasycenie różnego rodzaju przeszkodami naturalnymi i wodnymi oraz zapo-rami inżynierskimi z jądrowymi włącznie, w zdecydowany sposób wpływać będą na ilość, skład i wyposażenie wydzielanych sił i środków inżynierskich, przeznaczonych do wykonania zadań zabezpieczenia inżynierskich działań GM.

Jako zasadę przy wzmacnianiu GM pododdziałami inżynierskimi należy przyjąć: wydzielać niezbędnie konieczne siły i środki, charakteryzujące się wysokimi walorami taktyczno-technicznymi, zapewniającymi swobodę wykonywania manewrów i osiągnięcie dużego tempa działań.

W ćwiczeniu "Wiosna-80" dla realizacji przedsięwzięć i zadań zabezpieczenia inżynierskich działań GM w sile DPanc, przewidziano i wydzielono następujące siły:

- pułkowe ksap /w etatowym składzie/,
- dywizyjny bsap /bez plmost z kid, pl.tech. z kt, kpoint i kdp/,
- z ABSap: -bsap /bez plmost/, krozm z brozm i plrinż. z kri.

Skład ilościowy oraz wyposażenie w sprzęt i środki inżynierskie wydzielanych do GM sił przedstawia załączona tabela.

Wydzielenie takich sił i środków wojsk inżynierskich uwarunkowane było właściwościami terenu w jakim wykonywane były zadania przez GM. Brak większych przeszkód wodnych na kierunku działania pozwolił wyłączyć z wydzielonych sił pododdziały przeprawowe i mostowe. Spodziewane natomiast duże nasycenie zapórami inżynierskimi z minami jądrowymi włącznie spowodowało wydzielenie do składu GM większej ilości pododdziałów rozpoznawczych, saperów i rozminowania dla zabezpieczenia pokonania w/w zapór.

Konieczność zapewnienia dużego tempa działań i szybkiego ruchu wojsk jak również prawie ciągłego, nieprzerwanego manewrowania oddziałami i pododdziałami w celu zmiany ugrupowania, warunkowała wydzielenie do składu GM stosunkowo dużej ilości pododdziałów inżyniersko-drogowych.

Na wyposażeniu wszystkich sił inżynierskich, przewidzianych do działania w składzie GM, pozostawiono tylko taki sprzęt, który jest niezbędny do wykonania zadań o wysokich parametrach technicznych i takich samych zdolnościach manewrowych jak czołgi i BWP. Pozostały sprzęt i środki wydzielonych pododdziałów przekazano do OInż. armii.

WYKORZYSTANIE WYDZIELONYCH SIŁ INŻYNIERYJNYCH DO REALIZACJI GŁÓWNYCH ZADAŃ ZABEZPIECZENIA INŻYNIERYJNEGO DZIAŁAŃ GM

W zależności od składu bojowego i możliwości przejścia w głąb ugrupowania przeciwnika oraz treści otrzymanego zadania, GM będzie działać w określonym ugrupowaniu, które może ulegać zmianie w poszczególnych etapach działania.

W czasie przenikania w ugrupowanie przeciwnika i w głąb operacyjnej przed podejściem do nakazanego obiektu, GM może

Idosuch w

PLAN LICZBOWY ORAZ WYPOSAŻENIE W BRZET I ŚRODKI INŻYNIERYJNE WYDzielONE DLA OGŁ
W CIĄGIENIU WIOSNA-80 *Wielki*
N SOW (x)

Pododdziały		Stan osobowy	Ważniejszy sprzęt i środki																						
			Lódź desantowa	Silnik zaburtowy	SMT	Podpora SMT	BLG	BAT	KS-251	EPD	LPD	KMT-4	KMT-5	USCz	Wyrzutnia LWD	LWD	Pila spaliniowa Filtre FSV-8000	Miny ppanc	Miny pniech	MW	PMR-3	Pochylnia minerska	Urząd. zap. na TO	Urząd. tor. na TO	
Organiczne pododdziały inżynierijne DPanc	pododdziały saperów pułków																								
	KSap pcz	86	2	1	2	-	5	1	-	1	6	3	10	5	20	5	-	600	-	500	-	10	5	5	
	KSap pch	86	2	1	2	-	5	1	-	1	6	3	10	5	20	5	-	600	-	500	-	10	5	5	
	KSap pcz	86	2	1	2	-	5	1	-	1	6	3	10	5	20	5	-	600	-	500	-	10	5	5	
	KSap pz	68	2	1	2	-	3	1	-	1	6	3	3	3	12	3	-	600	430	500	-	6	3	3	
	Razem pododdziały pułków	326	8	4	8	-	18	4	-	4	24	12	33	18	72	18	-	2400	430	2000	-	36	18	18	
	Sztab i pododdz. zabezp.	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1800	1180	1800	-	-	-	-	
	KSap	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	12	6	-	600	-	600	3	3	3	6
	Część Kid	55	-	-	8	2	-	2	-	2	3	-	-	-	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	3
	Część Kt	21	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Razem bsap DPanc	260	-	-	8	2	-	2	2	2	3	-	-	-	7	14	9	1	2400	1180	2400	3	3	3	9	
Razem pododdziały organiczne DPanc		586	8	4	16	2	18	6	2	7	24	12	33	25	86	27	1	4800	1610	4400	3	39	21	27	
Pododdziały przydzielone z BSap	Sztab i pododdz. zabezp.	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1200	-	300	-	-	-	-	
	1 Ksap	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	600	-	300	-	-	-	-	
	2 Ksap	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	600	-	300	-	-	-	-	
	Część Kid	64	-	-	4	3	-	2	-	2	4	-	-	-	1	2	2	-	-	100	-	-	-	-	
	Razem bsap	321	-	-	4	3	-	2	-	2	4	-	-	-	1	2	14	-	2400	-	1000	-	-	-	-
	K rozm	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6	6	-	-	-	500	-	-	-	-
pl r inż.	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Razem pododdziały BSap		433	-	-	4	3	-	2	-	2	4	-	-	-	4	8	20	-	2400	-	1500	-	-	-	-
OGÓLEM GM - DPanc		1019	8	4	20	5	18	8	2	4	11	24	12	33	29	94	47	1	7200	1610	5900	3	39	21	27

X/ pismo HSO/141 nr. p/ 225 z dnia 1.02.83.

działać po dwóch - trzech drogach w ugrupowaniu podobnym do marszowego. Natomiast w czasie atakowania obiektów przeciwnika, ugrupowania bojowe GM może przybierać różne formy w zależności od składu GM, sił przeciwnika i ilości obiektów. Stąd też naczelną zasadą podczas planowania wykorzystania i użycia posiadanych sił inżynierskich powinno być: - przydzielenie zawczasu pododdziałów inżynierskich do oddziałów ogólnowojskowych /elementów ugrupowania/, w celu ich usamodzielnienia podczas wykonywania nakazanych zadań.

Podczas przechodzenia w ugrupowanie przeciwnika i działania w przestrzeni operacyjnej, pododdziały rozpoznania inżynierskiego powinny być włączane w skład ogólnowojskowych elementów rozpoznawczych a w niektórych okresach mogą działać samodzielnie. Wysiłek pododdziałów rozpoznania inżynierskiego powinien skupiać się przede wszystkim na rozpoznaniu systemu zapór inżynierskich i rejonów ustawienia min jądrowych oraz określenia przekraczalności terenu na kierunku działania. Tak też ujmowano ten problem w ćwiczeniu "WIOSNA-80".

W pierwszym etapie działań, inżynierskie patrole rozpoznawcze /IPR/ ściśle współdziałały z samodzielnymi patrolami rozpoznawczymi ogólnowojskowymi podczas wykonywania zadań, działając w ich składzie. W kolejnych etapach walki specyfika, charakter i warunki wykonywania takich zadań jak rozpoznawanie dróg rozwinięcia i manewru, zapór inżynierskich oraz rejonów dogodnych do urządzania przepraw, wymagały samodzielnego działania.

Pododdziały inżyniersko-drogowe powinny być przydzielane zawczasu /w rejonie wyjściowym/ do szpicy dla wykonania zadań zabezpieczenia drogowego i zapewnienia wykonywania marszu i manewru w maksymalnym tempie. W ćwiczeniu "WIOSNA-80", praktycznie każdy pułk dysponował dwoma pododdziałami inżyniersko-drogowymi w sile plutonu, co w zasadzie zabezpieczało przygotowanie dróg marszu i rozwinięcia podczas wychodzenia na rubież ataku i zmiany ugrupowania.

Pododdziały saperów zawczasu przydziela się do poszczególnych pododdziałów sił głównych dla torowania przejść w zaporach

inżynieryjnych. W wypadku pokonywania zapór z minami jądrowymi do działania w składzie OT należy przydzielać pododdziały rozminowania. Głównym jednak przeznaczeniem pododdziałów saperów jest minowanie i niszczenie obiektów, trudnych do zniszczenia środkami ogniowymi piechoty i czołgów, takich jak podziemne schrony, składy, zbiorniki umieszczone na dużej głębokości itp. Ponadto mogą one być użyte do minowania stałego i manewrowego w celu umocnienia opanowanej rubieży lub rejonu. Dla minowania manewrowego /w celu osłony skrzydła/ w czasie ataku wydziela się pl.min i plsap, które wykonują zadania na podobnych zasadach jak OZap dywizji w natarciu.

W ćwiczeniu "WIOSNA-80" - organiczne pododdziały saperów pułków, przewidziano do działania w składzie GT pododdziałów czołgów, natomiast przydzielonych saperów z bsap dywizji i BSap zaplanowano wykorzystać do minowania i wykonywania niszczeń. Do minowania manewrowego w czasie działań przewidziano plmin /OZap/, a po wykonaniu zadania przez GM i opanowaniu nakazanego rejonu do umocnienia zaporami zajętej rubieży przewidziano wszystkich saperów będących w dyspozycji dowódcy.

Sposób wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM nie będzie w zasadzie różnić się od wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia. Ze specyfiki prowadzonych działań mogą jedynie wynikać różnice w pewnych etapach działania związane z zaistniałą sytuacją. Przykładowo: pokonywanie zapór inżynieryjnych będzie jednym z zadań jakie będą wykonywały nacierające pododdziały czołgów samodzielnie, a w dalszych działaniach w ścisłym współdziałaniu z saperami.

Z dotychczasowych ćwiczeń nasuwa się wniosek, że w tego rodzaju działaniach najcelowiej jest wykorzystywać posiadane siły i środki inżynieryjne w sposób zdecentralizowany. Wynika to z konieczności przydzielenia oddziałom i pododdziałom ogólnowojskowym, pododdziałów inżynieryjnych zawczasu, przed rozpoczęciem działań i wejściem w ugrupowanie nieprzyjaciela.

Podział posiadanych sił inżynieryjnych musi być dokładnie przemyślany przez szefa saperów. Dokonany przydział pododdziałów

inżynieryjnych w okresie organizacji działań, do oddziałów i pododdziałów ogólnowojskowych obowiązywał będzie przez cały okres działania GM. Manewrowanie nimi w toku działania z jednego oddziału do drugiego, dla wykonania określonych zadań, będzie bardzo utrudnione a w pewnych sytuacjach może okazać się niemożliwe. Stąd też wyposażenie przydzielanych pododdziałów inżynieryjnych musi być takie by zapewniało wykonanie różnorodnych zadań inżynieryjnych przez cały okres wykonywania zadania przez GM.

Przedstawione w ogólnym zarysie niektóre zagadnienia dotyczące problematyki zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM, wskazują na złożony i skomplikowany charakter zadań inżynieryjnych oraz trudności ich realizacji, jak również na konieczność zweryfikowania niektórych poglądów na sposób wykorzystania pododdziałów wojsk inżynieryjnych.

Na podstawie powyższych rozważań można sformułować następujące wnioski:

- treść zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM nie różni się w zasadniczy sposób od treści zadań zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia, różnice zachodzą jedynie w sposobie ich wykonania na pewnym etapie działań;

- siły inżynieryjne wydzielone do wzmocnienia GM powinny odznaczać się dużymi możliwościami w zakresie wykonywania różnorodnych zadań inżynieryjnych;

- na wyposażeniu pododdziałów inżynieryjnych wykonujących zadania w składzie GM należy pozostawiać sprzęt o wysokich parametrach technicznych i zdolnościach manewrowych zbliżonych do ozołgów i transporterów;

- wydzielone siły inżynieryjne do zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM wskazane jest wykorzystywać w sposób zdecentralizowany, przydzielając je zawczasu przed rozpoczęciem działań do poszczególnych oddziałów /pododdziałów/ lub elementów ugrupowania bojowego;

- przydzielone do oddziałów ogólnowojskowych pododdziały inżynieryjne będą działały w ich ugrupowaniu przez cały czas wykonywania zadania przez GM;

- pododdziały inżynieryjne wydzielone do wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM, powinny być wyposażone w odpowiednią ilość środków materiałowych, umożliwiającą wykonywanie różnorodnych zadań przez cały czas działania GM;

- uzupełnienie zużytych środków inżynieryjnych i materiałów będzie możliwe dopiero po wykonaniu zadania przez GM;

- realizacja zadań zabezpieczenia inżynieryjnego musi odbywać się w ścisłym i ciągłym współdziałaniu z zabezpieczonymi oddziałami /pododdziałami/ czołgów, i piechoty.

Osiągnięcie celu zabezpieczenia inżynieryjnego działań GM, jak również wykonanie zadań, zależy w dużym stopniu od właściwej organizacji działania pododdziałów inżynieryjnych oraz sprawnego dowodzenia nimi w toku walki i wykonywanych zadań. Problem ten stanowi złożone zagadnienie i wymaga oddzielnego rozpatrzenia i wnikliwej analizy, czym w dotychczasowych ćwiczeniach nie zajmowaliśmy się.

OPRACOWAŁ:
ZESPÓŁ OFICERÓW KTRW
WSOWInż.

Wydr.: w 3 egz.

Egz. Nr 1 - a/a

Egz. Nr 2 - KTWI ASG

Egz. Nr 3 - KTRWInż.

Wyk.: ppłk Galecki /t.233/

Druk.: BCz /27.01.1983/

Nr ks.masz.: Pf 54

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH	
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP	
Nr	<i>9/117</i>
Wpłynęło dnia	18.02 1983 r.
Załącznik	Ark. 6

POUENNE

Egz. Nr 1

ODRZĄDZENIE ŚLĄSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

SZTAB

Nr *17158*

V 4. LUTY 1983

50-984 Wrocław

1983 r.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

- Wydział Wojsk Lądowych -

KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH -

W A R S Z A W A

Przyp. Suwaczynski
do st. wykon. stawa
Mobilna 19.02.83

W odpowiedzi na pismo Pf. 1179 przesyłam uwagi tutejszego szefostwa na temat zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM. W zasadzie nie robiliśmy w tym zakresie podsumowania jak również nie mamy pełnego i jasnego poglądu na tę problematykę, niemniej jednak przesyłamy swoje uwagi i jeżeli choć w małej części będą przydatne do wymienionych w piśmie problemów, będziemy bardzo usatysfakcjonowani.

Ad.1. Zasady wykorzystania wojsk inżynieryjnych w działaniach OGM.

Wojska inżynieryjne działające w OGM, niezależnie od sposobu włączenia ich w skład OGM, a więc zarówno organiczne pododdziały inżynieryjne jak i przydzielone, winny być wykorzystywane w zasadzie w sposób zdecentralizowany. Wyjątek mogą stanowić pododdziały inżynieryjne mające wykonać zadania specjalne w pewnej fazie działań, jak urządzenie przepraw, dokonanie niszczeń lub rozminowania obiektów itp. Jednak również te pododdziały winny działać w ugrupowaniu któregoś z oddziałów ogólnowojskowych. Zdecentralizowane wykorzystanie pododdziałów inżynieryjnych wynika z konieczności jak największego umanewrowienia oddziałów wchodzących w skład OGM, możliwości szybkiej zmiany zadań oraz konieczności natychmiastowego reagowania na powstałe zaskakujące sytuacje. Jasnym aspektem zdecentralizowanego wykorzystania pododdziałów inżynieryjnych jest konieczność uodpornienia ich na oddziaływanie przeciwnika i zmniejszenie do minimum możliwości bezpośredniego ogniowego kontaktu z przeciwnikiem oraz uniknięcie konieczności specjalnego wydzielania do ich osłony pododdziałów ogólnowojskowych. Pododdziały rozpoznania inżynieryjnego winny działać w ugrupowaniu pododdziałów rozpoznania ogólnowojskowego. Pododdziały saperów w ugrupowaniu pod-

oddziałów ogólnowojskowych zadaniami zgodnie z ich wyposażeniem i przeznaczeniem w składzie od drużyny do plsap. Pododdziały inżynieryjno-drogowe jako OZR w zasadzie w sile plid w ugrupowaniu pułków i batalionów ogólnowojskowych.

Inne pododdziały, w zależności od określonych dla OGM zadań, terenu i oddziaływania przeciwnika. Pododdziały desantowo-przeprawowe i pontonowe /o ile będą działały w OGM/ oraz winny być przydzielone do pułków ogólnowojskowych przewidzianych do forsowania przeszkód wodnych, jednak z uwzględnieniem zabezpieczenia przeprawienia wszystkich wojsk OGM.

Ad.2 i 5 - Wpływ specyfiki warunków prowadzenia działań przez OGM na zakres i sposoby wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywane przez OGM w zasadzie będą pokrywały się z zadaniami zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywanymi w czasie prowadzenia działań zaczepnych i pościgu. Zasadniczą różnicę w tym zakresie będzie stanowić zakres wykonywanych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego i tak :

a/ Wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych będzie ściśle powiązane z pokonywaniem przeszkód terenowych i będzie wykonywane na kierunkach maszerujących elementów ugrupowania OGM. Wykonane przejścia będą przejmować, utrzymywać i przekazywać sobie przechodzące przez przejścia oddziały. Podobnie będzie wyglądało zagadnienie przejść w narzutowych polach minowych. Nieco odmiennie będzie realizowane zagadnienie wykonywania przejść w zaporach osłaniających obiekty stanowiące cele działań OGM. Zadanie to będzie każdorazowo warunkowane wieloma czynnikami i rozpatrywane indywidualnie. Będą to m.in.: rodzaj i wielkość zapór, sposób ich obrony, warunki terenowe, siły i środki wydzielone do bezpośredniego ataku na obiekt, sposobu ataku obiektu itp.

b/ Utrzymanie dróg będzie integralnie związane z wykonywaniem przejść, a wydzielone do wykonywania przejść siły będą ściśle współpracować z plid lub kid zabezpieczającym przegrupowanie wojsk. Charakterystyczną cechą utrzymania dróg będzie rozczłonkowanie pododdziałów inżynieryjno-drogowych i przemie-

szczenie ich w kolumnach oddziałów /pododdziałów/ ogólnowojskowych jako OZR, oraz przesuwanie do przodu ekwiwalentnych użytych i pozostawionych przez idące w przodzie oddziały sił i środków, a także odzyskiwanie ich przez idące w ogonie kolumn oddziały. W toku przegrupowania do torowania dróg będą wykorzystywane w szerokim zakresie czołgi z przyczepnymi lemieszami USCz i trały KMT-4.

c/ Wykonywanie prac minersko-zaporowych będzie ukierunkowane głównie na wykonanie niszczeń obiektów stanowiących cel ataku OGM, osłonę skrzydeł, umocnienie pośrednich rejonów bazowania i wykonywania zadań. Przy ustalaniu zadania dla OGM winno się między innymi ustalać kompetencje w zakresie podejmowania decyzji o niszczeniu poszczególnych dróg, obiektów drogowych i mostów na trasie działania OGM.

d/ Zabezpieczenie pokonania przeszkód wodnych będzie realizowane w zasadzie przez urządzenie przepraw desantowych, w bród, promowych, ustawienie mostów towarzyszących oraz uchwytywanie mostów istniejących. Tylko w specyficznych warunkach będą stosowane pontonowe przeprawy mostowe. Sprzęt pontonowy będzie stanowił wyposażenie OGM tylko w wyjątkowych warunkach i tylko w ilości niezbędnie koniecznych.

e/ Fortyfikacyjna rozbudowa będzie w zasadzie realizowana tylko w czasie zajmowania pośrednich rejonów bazowania oraz zajmowania rubieży obronnych dla odparcia kontrataków nieprzyjaciela. Mimo, że rejony będą zajmowane na krótkie okresy czasu, to jednak ze względu na to, że OGM będzie stanowić opłacalny cel dla wszystkich środków rażenia, w tym również dla środków napadu jądrowego, fortyfikacyjna rozbudowa musi być realizowana. Ze względu na krótkie okresy przebywania przedsięwzięcia fortyfikacyjnej rozbudowy muszą być realizowane wyjątkowo sprawnie i skutecznie przy pełnym wykorzystaniu istniejących wykopów zabudowy i ukształtowania terenu. W okresie zimowym winien być szeroko stosowany MW do wykonywania obiektów fortyfikacyjnych.

f/ Zaopatrywanie w sprzęt i środki inżynieryjne w toku prowadzenia działań będzie realizowane jedynie doraźnie, drogą powietrzną i tylko w przypadkach niezbędnie koniecznych i w powiązaniu z innymi środkami zaopatrzenia.

Ad. 3. Problematyka ugrupowania wojsk inż., wzmocnienia OGM siłami i środkami inżynieryjnymi i sposobem ich wykorzystania.

Problem ugrupowania oraz wzmocnienia OGM winien wynikać z bardzo szczegółowej analizy terenu, przeciwnika i sposobu wykonania zadania stosownie do wynikających z powyższej analizy wniosków należy rozdzielić siły i środki inżynieryjne, a brakujące przydzielić ze szczebla nadrzędnego, nawet kosztem osłabienia innych ZT. Lecz w każdym wypadku trzeba pamiętać, że o ile w innych działaniach nadmiar sił i środków nie musi być szkodliwy, to w tym przypadku każdy zbędny pojazd czy pododdział może w znacznym stopniu utrudnić, a nawet skomplikować wykonanie zadania.

Ad. 4 - Planowanie i organizacja zabezpieczenia inżynieryjnego oraz zakres i treść wykonywanych dokumentów w toku prowadzonych ćwiczeń.

Planowanie zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM jest realizowane wieloszczeblowo i wielostronnie w zasadzie jak każda dokumentacja zabezpieczenia inżynieryjnego działania i na zasadach obowiązujących na odpowiednich szczeblach dowodzenia. Pewną różnicę będzie stanowić bardziej szczegółowe rozpracowanie zadań oraz w niektórych wypadkach wykonanie szczegółowych planów wykonania zadań, to znaczy mini planów, np. "zabezpieczenie inżynieryjne wprowadzenia OGM do bitwy", oraz zabezpieczenie działań w niektórych ważniejszych momentach wykonywania zadania przez OGM, odpowiednio do sytuacji i istniejących warunków.

Ad. 6 - Udział pododdziałów i oddziałów ogólnowojskowych i rodzajów wojsk w zakresie wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Specyficzne warunki działań OGM oraz konieczność zapewnienia dużej manewrowości działających w jego składzie siłom, wymaga znacznych ograniczeń we włączeniu w jej skład ciężkiej i małomanewrowej techniki oraz ograniczenie ilości działających w jej składzie pododdziałów rodzajów wojsk i służb. Stąd wynika konieczność wszechstronnego przygotowania przeznaczonych do działania w OGM oddziałów i pododdziałów, w tym również do wykonywania przedsięwzięć zabezpieczenia inżynieryjnego.

Nie będzie tu wystarczające przygotowanie żołnierzy nie saperów do wykonywania prac minersko-zaporowych, fortyfikacyjnych, rozgrodzeniowych urządzenia przepraw itp., na poziomie przeciętnym. Konieczna jest co najmniej dobra umiejętność wykonywania przejść w zaporach inżynieryjnych, wykonywanie prac fortyfikacyjnych, przeprawowych itp. przez wszystkich żołnierzy, oraz bardzo dobra przez żołnierzy z tak zwanych drużyn "zsaperyzowanych."

Wszystkie podstawowe zadania zabezpieczenia inżynieryjnego dotyczące pododdziałów piechoty i rodzajów wojsk i służb będą w zasadzie realizowane siłami tych pododdziałów. Natomiast gros zadań na rzecz pododdziałów czołgów i wojsk raketowych będzie realizowane siłami wojsk inżynieryjnych. W zasadzie zadania zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywane siłami pododdziałów inżynieryjnych będą stanowić zadania szczebla bpsz, kcz, dar i wyżej pozostałe zadania muszą być realizowane siłami nie inżynieryjnymi. Oczywiście nie dotyczy to sytuacji wyjątkowych i specyficznych, nieznanych lub niemożliwych do wykonania przez te pododdziały. Każda z działających kompanii /baterii/ musi być przygotowana do wykonania przejść we wszystkich typach zapór inżynieryjnych, rozbudowy inżynieryjnej rejonu ześrodkowania /obrony/, rozpoznania możliwości przeprawienia się przez bród, most istniejący, a także na własnych i podręcznych środkach przeprawowych, usunięcia zawał powstałych na drodze przegrupowania, a kpsz dodatkowo do wykonania niszczeń sprzętu, uzbrojenia i obiektów przeciwnika.

Ad.7 - Potrzeby OGM w zakresie rozwoju sprzętu inżynieryjnego, taktyki działania wojsk inżynieryjnych oraz sposobów realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Dla urealnienia możliwości działań OGM widzimy za konieczne wzmacnianie go tylko pododdziałami posiadającymi środki transportowe odporne na działanie co najmniej broni strzeleckiej, a więc pododdziałami rozpoznania inżynieryjnego, saperów, inżynieryjno-drogowymi, na transporterach opancerzonych i czołgach saperskich.

Na każdą kcz i każdy bpsz powinna przypadać jedna drużyna torująca oraz na każdy pułk ogólnowojskowy dwa plid, lecz wyposażony nie w BAT, a w dwa czołgi saperskie oraz kpl.EPD przewożony na przyczepie ciągniętej przez TO. W składzie każdego pułku ogólnowojskowego winny działać 1-2 drużyny rozpoznania inżynieryjnego na TRI.

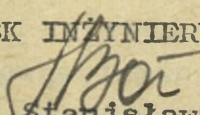
Do wykonywania niszczeń przydatne byłoby urządzenie do wyrzucania na odległość ok. 100 m ładunków skupionych o wadze 5-10 kg. Mogłoby to być urządzenie wyrzucające ładunki przy pomocy sprężyny lub sprężonego powietrza.

W zasadzie dotychczas prowadzone ćwiczenia z działaniem OGM pozwalają jedynie na wysunięcie wstępnych założeń działania OGM, a szczegółowe i właściwe wnioski można by było wyciągnąć po wykonaniu kilku badań działania OGM /na zmniejszonej ilości sił i środków, lecz w nie mniejszej sile jak jednego wzmocnionego pułku ogólnowojskowego/ na pełną głębokość z wykonaniem kolejnych zadań, przy podgrywanym zaopatrzeniu ze szczebla ZT. Dla urealnienia sytuacji inżynieryjnej konieczne by było prowadzenie na kierunku OGM działań opóźniających i przygotowanie pdd względem inżynieryjnym obiektów stanowiących cel ataku, oraz umiejscowienie pośrednich rejonów bazowania i rejonów odpierania uderzeń przeciwnika w miejscach umożliwiających praktyczną inżynieryjną rozbudowę terenu. Tak przeprowadzone ćwiczenie mogłoby, przy stworzeniu odpowiednich sytuacji bojowych, pozwolić wyciągnięcie w miarę realnych wniosków co do możliwości i skuteczności zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM. Uważam ponadto, że w warunkach użycia broni jądrowej działanie OGM w zasadzie jest skazane na niepowodzenie.

Niniejsze uwagi stanowią wnioski z prowadzonych w Śląskim Okręgu Wojskowym treningów i ćwiczeń z użyciem OGM. Nie są to napewno materiały rewelacyjne.

Przepraszamy za niedotrzymanie wymienionego w piśmie terminu, ale oczekiwaliśmy na zapowiedziany w nim, na pierwszą dekadę stycznia, skrypt pt.: "Zabezpieczenie inżynieryjne działań operacyjnej grupy manewrowej armii /frontu/ w operacji zaczepnej".

SZEF WOJSK INŻYNIERYJNYCH

płk mgr inż. Stanisław BONIKOWSKI

Wydruk. w 2 egz.

Egz.Nr 1- adresat

2- a/a

-----
wyk: ppłk Lubiński/tel.2459/

druk: GK. dniam7.02.83 r.

Nr Pf.274

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
 AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
 Nr. 4784
 Wpłynęło dnia 1.02 1983 r.
 Zał. _____ Ark. 6

Egz. Nr 1

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
 WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
 KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

W A R S Z A W A

=====

ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ OPERACYJNEJ
 GRUPY MANEWRWEJ NA BAZIE DPanc.

1. Cel i główne zadania zabezpieczenia inżynieryjnego.

Celem zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych OGM jest zapewnienie jej pod względem inżynieryjnym pełnej samodzielności i swobody prowadzenia działań bojowych w trudnym terenie nasyconym dużą ilością zapór inżynieryjnych z minami jądrowymi włącznie.

Do głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM należy zaliczyć:

a/ w okresie przygotowania do działania:

- wydzielenie sił i środków inżynieryjnych dla wzmocnienia oddziałów dywizji;
- stworzenie inżynieryjnych elementów ugrupowania bojowego;
- zabezpieczenie inżynieryjne wprowadzenia dywizji do działań;

b/ w okresie prowadzenia działań:

- rozpoznanie inżynieryjne przeciwnika i terenu;
- torowanie przejść w przeszkodach terenowych i zaporach inżynieryjnych przeciwnika;
- rozpoznanie i unieszkodliwienie min jądrowych;
- zabezpieczenie pokonania wąskich i średnich przeszkód wodnych oraz urządzenie przepraw;
- osłona skrzydeł i styków zaporami minowymi;
- zabezpieczenie drogowe,

Treść i zakres zadań zabezpieczenia inżynieryjnego są zmienne i zależą od warunków terenowych, składu i aktywności przeciwnika oraz treści zadania OGM.

27 01 1983
 m. O P O L E

Prz. - Azuszyński
o s. myślenie, y. stawa
M. Gofke 2.02.83

277

2. Siły i środki inżynieryjne wydzielone do zabezpieczenia działań OGM.

Określając skład organizacyjny i wzmocnienie OGM należy dążyć do zapewnienia jej samodzielności i dużej manewrowości. Ilość i skład wydzielonych do OGM sił i środków inżynieryjnych zależy od następujących czynników:

- treści i głębokości zadań OGM;
- składu i możliwego przeciwdziałania przeciwnika;
- charakteru i warunków terenowych w pasie działania OGM;
- sposobu działania i wykonania zadania przez OGM.

Przykładowe rozwiązanie może być następujące:

- pułkowe kompanie saperów - w pełnym etatowym składzie;
- dywizyjny bsap - bez kpoint, plmost z kid oraz pltech z kt;
- przydzielone z ABSao, -bsap/ bez plmost/, krozm i plrem.

3. Wykorzystanie wydzielonych sił inżynieryjnych do realizacji głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM.

Tworzenie inżynieryjnych elementów ugrupowania oraz przydział sił i środków inżynieryjnych do oddziałów ogólnowojskowych / elementów ugrupowania bojowego/ winno być przeprowadzone już w rejonie wyjściowym OGM do działań.

Najbardziej celowe jest wykorzystanie sił i środków inżynieryjnych w sposób zdecentralizowany.

Pododdziały rozpoznania inżynieryjnego mogą być włączone w skład ogólnowojskowych elementów rozpoznania lub działać samodzielnie. Ich wysiłek powinien być skupiony przede wszystkim na rozpoznaniu systemu zapór inżynieryjnych, rejonów ustawienia min jądrowych, przeszkód wodnych oraz obiektów wojskowych i hydrotechnicznych. Z pododdziałów inżynieryjno-drogowych zarówno organicznych jak i przydzielonych z BSap tworzy się Oddziały Zabezpieczenia Ruchu w sile plutonu inżynieryjno-drogowego każdy, OGM posiadająca sześć organicznych plid oraz wzmocniona w formie przydziału kid/ w składzie dwóch plid/ z BSap może zorganizować jeden dywizyjny OZR oraz po dwa OZR na każdy pułk I rzutu. Pododdziały saperów przydziela się plutonami do pułków I rzutu, głównie dla torowania przejść w zaporach inżynieryjnych. W wypadku pokonania zapór z minami jądrowymi do składu OT należy włączyć pododdziały rozminowania. Pododdziały saperów wykorzystuje się ponadto do prowadzenia wszelkiego rodzaju niszczeń oraz ustawiania zapór. Do minowania manewrowego wydziela się pluton minowania jako Uzap dywizji.

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że :

- wykorzystanie pododdziałów wojsk inżynieryjnych w działaniach OGM będzie zdecentralizowane;
- przydzielone do oddziałów ogólnowojskowych pododdziały wojsk inżynieryjnych będą działały przez cały czas wykonywania zadania przez OGM;
- pododdziały wojsk inżynieryjnych należy wyposażyć w środki i materiały inżynieryjne na cały okres działania OGM/ uzupełnienie w trakcie działania nie będzie w zasadzie możliwe/.

Podaję ogólne zasady dotyczące organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia dywizji. Warunki, zadania i sposoby przygotowania i prowadzenia natarcia przez dywizji mogą być tak różnorodne, że uwzględnienie tylko zasad przedstawionych może okazać się niewystarczające. Dlatego też obowiązkiem wszystkich osób odpowiedzialnych w dywizji za organizację zabezpieczenia inżynieryjnego jest systematyczne wypracowywanie metod i sposobów zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych OGM na współczesnym polu walki przy uwzględnieniu nowych rodzajów uzbrojenia, specyfiki oraz charakterystyki zachodniego terenu bojowych działań. Oddzielnych opracowań wymaga zabezpieczenie inżynieryjnego OGM podczas działań bojowych w terenie górzystym, zurbanizowanym, forsowania średnich i większych przeszkód wodnych, działania OGM w warunkach użycia broni jądrowej.

Na podstawie dwuletnich doświadczeń podczas ćwiczeń z wojskami 10 SDPanc elementy zabezpieczenia inżynieryjnego stosowane były praktycznie z rezultatem pozytywnym. Do szkolenia OGM szczebel pcz/pz/ lub DPanc celowym jest wykorzystanie poligonów WĘDRZYN i ZAGAŃ. Na kierunku taktycznym w/w poligonów z powodzeniem można stosować możliwe warianty działań bojowych OGM uwzględniające ZTWD.

3. W ćwiczeniach sztabowych oraz z wojskami na poligonach praktycznie stosowano zalecenia przedstawione w skrypcie ASG mjr dypl. Szuszyńskiego P " Zabezpieczenie inżynieryjne działań operacyjnej grupy manewrowej". Wymaga uzupełnień temat, kiedy DPanc działa na dwóch kierunkach taktycznych. Wydzielone siły i środki inżynieryjne do oddziałów powinny w pełni zabezpieczać działanie wojsk na danym kierunku taktycznym. Do pierwszorzętowych oddziałów najbardziej celowym należałoby tworzyć duże grupy torujące o składzie: / elementów inż. jednej GT/ :

- 2 drrinż na BRDM
- 2 drsap z ŁWD na SKOT
- 2 czołgi z trałami KMT-4 lub KMT-6 z wyrzutniami ŁWD;
- 2 czołgi z USCz
- plid
- 2 BLG

W składzie oddziału powinien być:

- 0Inż na SKOT
- pl PTS
- pl GSP
- OZap na SKOT oraz na DPanc OZap na śmigłowcach .

Wykorzystanie w/w sił i środków powinno być realizowane wg ogólnych założeń działania OGM. W toku przygotowania OGM do działań bojowych szef saperów ZT powinien wykonywać n/w dokumenty:

- plan inżynieryjnego zabezpieczenia na mapie 1:100.000/lub 1:50 000/;
- ugrupowanie wojsk inż dywizji;
- bojowe wykorzystanie pododdziałów inż. d_ywizyjnych i przydzielonych;
- stan maszyn i sprzętu inżynieryjnego w oddziałach dywizji;
- stan środków minersko-zaporowych w oddziałach dywizji;
- grafik forsowania i przeprawy;
- plan inżynieryjnej rozbudowy w rejonach ześrodkowania dywizji po wykonaniu zadania;
- plan minowania i niszczeń;
- plan kierowania OZapem;
- schemat dowodzenia i łączności;
- plan zaopatrzenia w MW i środki zapalające w toku działań bojowych.

W zakresie prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego sprzęt oraz siły jakimi dysponuje pcz/pz/ wymagają modernizacji i uzupełnień - na obecnym etapie powyższy sprzęt inżynieryjny nie w pełni zabezpiecza działanie wojsk. Przydzielane na wzmocnienie bsap BSap na pojazdach Star 66 wymagają w działaniach OGM pojazdów opancerzonych.

- 3 -

Przeszkody wodne przy szerokościach przekraczających 50 m wymagają w celu uchwycenia istniejących przepraw lub uchwycenia przyczółków wsparcia desantem taktycznym.

Zaopatrzenie walczących pododdziałów, oddziałów w materiały wybuchowe i środki zapalające winna realizować służba kwatermistrzowska siłami przydzielonych śmigłowców.

Na okres działania OGM pododdziałom inżynieryjnym należy zwiększyć 50 - 80% ilość materiałów wybuchowych.

Na kierunkach działania OGM gdzie przewidziano duże przeszkody wodne szer. 50 m i więcej zmuszeni jesteśmy na pcz przydzielać pl.pont, który oprócz pl GSP powinien być traktowany jako OInż.

Na przełomie 1981 /82 roku w 10 DPanc realizowano następujące ćwiczenia uwzględniające tematy OGM.

A. W 1981 r przeprowadzono ćwiczenia:

- Trening sztabowy w terenie t. "Rozwijanie operacji zaczepnej A z wykorzystaniem OGM w warunkach użycia BMR. Odparcie przeciwuderzenia .forsowanie przeszkody wodnej" - termin 5-6.05.1981 r;

- Trening sztabowy - temat "Organizacja wejścia do bitwy DPanc jako OGM z marszu. Prowadzenie działań zaczepnych z forsowaniem szerokiej przeszkody. Organizacja przejęcia dowodzenia Armii" - termin 28.05.81 r;

- Dwustronne wieloszczeblowe ćwiczenie szkieletowe z oznaczonymi wojskami, połączone ze zgrywaniem systemu rozpoznania powietrznego Frontu oraz doskonaleniem obrony ppanc. krypt. "CZERWIEC - 81" t. " Przygotowanie i prowadzenie A operacji zaczepnej na GKS z wyeksponowaniem zabezpieczenia wprowadzenia do bitwy zgrupowania uderzeniowego OGM, opanowanie aglomeracji miejsko przemysłowej i pokonanie przeszkód wodnych oraz stref zniszczeń i pożarów " - termin 29-30.06.1981 r.

B. W 1982 r przeprowadzono ćwiczenia:

- Jednostronne ćwiczenie dywizyjne z wojskami t. "Przegrupowanie wojsk, wejście do bitwy w składzie głównego zgrupowania uderzeniowego Armii. Przełamanie obrony i rozwinięcie natarcia siłami głównymi, zabezpieczenie wejścia do działań OGM, prowadzenie pościgu, pokonanie kolejnej rubieży obronnej npla i przejście do obrony w celu odparcia przeciwuderzenia npla w warunkach użycia BMR" - termin 23-27.02.82;

- Trening sztabowy ze środkami łączności w terenie - temat " Organizacja wejścia do walki DPanc z II rzutu A z przewidywanym działaniem jako OGM.

Zgrywanie sztabowych komórek rozpoznawczych" - termin 4-6.02.1982

- Ćwiczenie zgrywające 7 br temat "OWSGB w rejonie czasowego pobytu z zajęciem rejonu wyjściowego, planowanie i organizacja rozpoznania w działaniach zaczepnych dywizji. Zabezpieczenie pod względem rozpoznania działania OGM" - termin 11-12.03.1982

- Trening sztabowy ze środkami łączności w terenie temat: "Prowadzenie operacji A z wykorzystaniem OGM i forsowania przezszkód wodnych" termin - 20.04.82;

-Ćwiczenie dowódczo-sztabowe ze środkami łączności w terenie temat: "OWSGB, przegrupowanie na dużą odległość w warunkach nagłego wybuchu wojny, wejście do walki z II rzutu A, działanie jako OGM. Zgrywanie systemu łączności dywizji" termin 15-17.06.82.

SZEF SZTABU

płk dypl. Jarosław BIELECKI

drukowano w 2 egz
z. nr 1 - ASG W-wa
2 - a/a

k. ppłk Broszkowski t. 4521
uk AH 27.01.83
ks Pf 149

DOWÓDZTWO
 POMORSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO
 SZEFOSTWO
 WOJSK INŻYNIERYJNYCH
 Nr 0115
 27 STYC 1983
 dnia ..... 19..... r.
 85-915 Bydgoszcz

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
 AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
 Nr 043
 Wpłynęło dn. 31. STYCZ 1983
 Zal. Ark. 3

Exz. nr. 1...

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
 WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
 KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH
 WARSZAWA - REMBERTÓW
 =====

W związku z prowadzeniem badań naukowych przez Katedrę Taktyki WInż ASG WP nad problematyką organizacji i działania OGM frontu i armii we współczesnych operacjach zaczepnych przedstawiam materiały, oparte na ćwiczeniach i treningach prowadzonych przez Sztab POW a dotyczące kwestii zawartych w piśmie Nr Pf-1179 z dnia 13.12.1982r..

1. Zasady wykorzystania wojsk inżynieryjnych w działaniach OGM.

Możliwość zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM w decydującej mierze zależy od składu organizacyjnego wojsk inżynieryjnych armii oraz oddziałów i pododdziałów inżynieryjnych ogólnowojskowych ZT i innych rodzajów wojsk.

Szybki i manewrowy charakter działań OGM oraz gwałtowne zmiany sytuacji taktyczno-operacyjnych, a co za tym idzie potrzeba wykonywania stosownie do tych zmian zadań zabezpieczenia inżynieryjnego, wskazują na także, manewrowy charakter działania oddziałów i pododdziałów inżynieryjnych.

Różnorodność zadań jakie winne wykonywać wojska inżynieryjne, które trzeba będzie realizować w jednym czasie, lecz w różnych rejonach powoduje, że będą one działały w sposób zdecentralizowany.

Taki sposób działania wymaga od dowódców i sztabów dobrze przemyślanego i prężnego dowodzenia, umiejętnie zorganizowanego zaopatrywania pododdziałów w środki materiałowo - techniczne oraz wykonywania remontów.

Wojska inżynieryjne do działań w ramach OGM winne być przygotowane zawczasu. Stanowią je pododdziały organiczne i przydzielone onieco zmienionej strukturze organizacyjnej i wyposażeniu umożliwiającym prowadzenie samodzielnych działań.

Wysokie tempo działań ZT zmusza wojska inżynieryjne również do zabezpieczenia tego tempa dla wojsk jak również dla siebie. Im szybciej i bardziej skrycie opanuje daną rubież bądź obiekt tym ma większe szanse powodzenia zabezpieczenia inżynieryjnego w dalszych działaniach.

2. Wpływ specyficznych warunków prowadzenia działań przez OGM na zakres i sposoby wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego. Działanie wojsk inżynieryjnych uzależnione jest od spełniania wielu warunków działań przez pododdziały ogólnowojskowe.

Niezbędnym warunkiem realizacji zadań jest zabezpieczenie natarcia oraz dotarcia do obiektów ataku.

Wydaje się, że w pierwszym etapie, w pierwszych dwóch dniach po wprowadzeniu OGM do bitwy, wymagane jest tempo działań przekraczające 100 km co ma zasadniczy wpływ na zakres i sposoby wykonywania zadań inżynieryjnych.

Jest to możliwe dopiero po dokonaniu wyłomów w taktycznej strefie obrony nieprzyjaciela, związaniu w walce jego bliższych odwodów i stworzenie warunków przejścia do zdecydowanego pościgu. Działanie wojsk inżynieryjnych nie odbiega niczym od działań stosowanych we wszystkich warunkach.

Po wyjściu OGM w głąb i na tyły ugrupowania nieprzyjaciela następuje zrównanie tempa działań grupy z tempem natarcia sił głównych armii. Pododdziały inżynieryjne zabezpieczają poszukiwanie i zniszczenie obiektów nieprzyjaciela w pasie armii. W tym też etapie wojska inżynieryjne OGM mają ułatwić pod względem inżynieryjnym wykonanie przedsięwzięć inżynieryjnych w realizacji zadania dalszego przez siły główne armii. oczekiwania

Trzeci etap to zabezpieczenie inżynieryjne na podejście sił głównych i połączenie się z nimi. Jest to okres w którym OGM po opanowaniu ważnych obiektów będzie ułatwiała działanie siłom głównym armii.

Zadanie OGM oraz wskaźniki rozmachu działań rzutują bezpośrednio na skład, wyposażenie i sposób działania wojsk inżynieryjnych.

3. Problematyka ugrupowania wojsk inżynieryjnych wzmocnienia OGM siłami i środkami inżynieryjnymi i sposobami ich wykorzystania w/g opracowania POW - Załącznik 62/0254 str. 93-103.

4. Planowanie i organizacja zabezpieczenia inżynieryjnego oraz,

zakresu i treści wykonywanych dokumentów w toku prowadzonych ćwiczeń. Organizacja zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM jest to zespół przedsięwzięć mających na celu zabezpieczenie inżynieryjne decyzji i wszechstronne przygotowanie pododdziałów i oddziałów inżynieryjnych.

Planowanie zabezpieczenia inżynieryjnego - to celowa przedewszystkim twórcza działalność szefa saperów dywizji polegająca na określaniu sposobu, kolejności i czasu wykorzystania pododdziałów inżynieryjnych, zgodnie z otrzymanym zadaniem bojowym i warunkami sytuacji operacyjno - taktycznej.

Planowanie jako jeden z istotnych elementów przygotowania wojsk inżynieryjnych do działania w ramach OGM rozpoczyna się już w rejonie ześrodkowania.

Podstawę do planowania stanowią takie dokumenty i informacje jak również praca szefa saperów i szefa wojsk inżynieryjnych armii jak w dotychczasowych działaniach.

5. Sposoby realizacji niektórych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego: w/g opracowania POW - Załącznik 62 /0254 str. 93-103.
6. Udział pododdziałów i oddziałów ogólnowojskowych i rodzajów wojsk w zakresie wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego: w/g opracowania OW - załącznik 62/0254 str. 93-103
7. Potrzeby OGM w zakresie rozwoju sprzętu inżynieryjnego i taktyki działania wojsk inżynieryjnych oraz sposobów realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego - brak danych.

W/w problematyka wielokrotnie rozpatrywana była w czasie prowadzenia między innymi:

- armijnej gry wojennej - 21-22.01.82
- dwustronnego dywizyjnego ćwiczenia szkieletowego "OPAL-82" 3-5.05.82
- dwustronnego ćwiczenia dywizyjnego z wojskami ze zgrywaniem armijnego systemu rozpoznania "AMETYST-82" - 20-24.09.82r.

Zakres problematyki oparto na podstawie rozmowy telefonicznej przeprowadzonej w dniu 20.01.83

S Z E F

Wydrukowano w 2 egz.

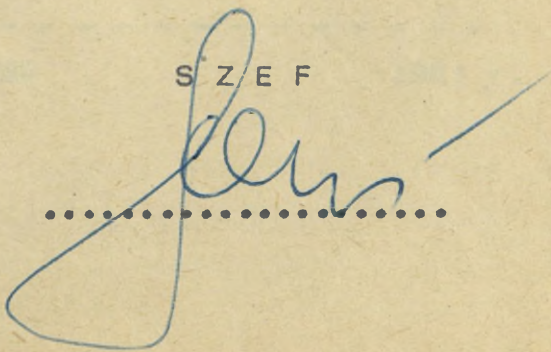
egz. nr 1 -ASG WP

egz. nr 2 - SWInż POW

Wyk. mjr Ławrynowicz /26-32/

Druk. LS. /25.01.83/

Nr 0118

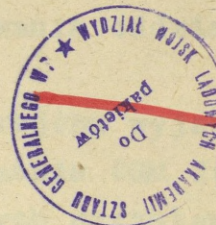
.....

P O M O R S K I   O K R Ę G   W O J S K O W Y

D O W Ź D Z T W O   O K R Ę G U

T A J N E

Egz.Nr... 1

Odpis skryptu nt. =

"ORGANIZACJA I DZIAŁANIE OPERACYJNEJ GRUPY MANEROWEJ /OGM/
W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII".

Rozdział IX. pkt 2. "ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE
DZIAŁAŃ OGM".

Nr 03389 bibl. ^tajna sztabu POW

B Y D G O S Z C Z

C Z E R W I E C

1981 r.

ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ OGM

1. Zadania inżynierskiego zabezpieczenia w okresie wejścia OGM do bitwy i prowadzenia działań bojowych

a/ Głównym zadaniem zabezpieczenia inżynierskiego w okresie wejścia OGM do bitwy będą:

- rozpoznanie inżynierskie dróg przegrupowania, rubieży rozwinięcia oraz rejonów rozśrodkowania oddziałów i pododdziałów;
- zabezpieczenie drogowo-mostowe od rejonu wyjściowego /ześrodkowania/ do rubieży wprowadzenia OGM do bitwy;
- torowanie przejść w zaporach minowych narzutowych wykonanych na OGM w trakcie podchodzenia do rubieży wprowadzenia do bitwy oraz zabezpieczenia pokonania stref zniszczeń, pozorów i skażeń promieniotwórczych;
- zabezpieczenie rozwinięcia oddziałów i pododdziałów OGM podczas wejścia do bitwy.

b/ W okresie prowadzenia przez OGM działań bojowych realizowane będą następujące zadania zabezpieczenia inżynierskiego:

- prowadzenie rozpoznania inżynierskiego terenu i przedsięwzięć przeciwnika;
- wykonanie przejść przed przednim skrajem obrony oraz torowanie w zaporach inżynierskich w głębi obrony przeciwnika;
- przygotowanie i utrzymanie dróg manewru, dowozu i ewakuacji w ramach OGM;
- zabezpieczenie inżynierskie forsowania przeszkód wodnych oraz urządzenie i utrzymanie przepraw;
- zabezpieczenie inżynierskie odparcia kontrataków z możliwością przejścia OGM do obrony okrężnej.

2. Siły i środki wojsk inżynierskich, które powinny wejść w skład OGM armii:

- ksap pz /pcz/ bez mostów SMT i drużyny dowozu trałów i lemiesz, trały KMT-4 i urządzenia spycharkowe zamontowane przy czołgach;
- dywizyjny bsap bez plutonu budowy podpór z kid, plutonu technicznego z kt, części rzutu transportowego oraz w zależności od ilości i szerokości występujących przeszkód wodnych na kierunku działania OGM zabierać niezbędną ilość organicznych środków przeprawowych;

- OGM w zależności od zadań wzmacniać ksap, a przy częstym występowaniu przeszkód wodnych niezbędną ilością środków przepławowych.

3. Sposoby i możliwości prowadzenia działań przez wojska inż.
a/ w okresie wejścia OGM do bitwy:

Rozpoznanie inżynieryjne prowadzić tak pododdziałami rozpoznania inżynieryjnego wchodzącymi w skład OGM jak również pododdziałami rozpoznawczymi armii. Zasadniczy wysiłek rozpoznania inżynieryjnego skupić na rozpoznaniu: dróg przegrupowania, rubieżach rozwinięcia, systemach zapór inżynieryjnych przeciwnika, przeszkodach wodnych oraz innych naturalnych i sztucznie stworzonych przeszkodach terenowych, a z chwilą użycia broni jądrowej na rozpoznaniu stref zniszczeń, zawałów i pożarów na drogach przegrupowania oraz rubieżach wejścia OGM do bitwy.

W zależności od sytuacji taktyczno-operacyjnej i terenu na kierunku wejścia OGM do bitwy powinny prowadzić rozpoznanie inżynieryjne dwa armijne, jeden - dwa dywizyjne patrole rozpoznawcze. Saperów - zwiadowców drużyn rozpoznania inżynieryjnego pz /pcz/ włączać w skład ogólnowojskowych patroli rozpoznawczych. Należy dążyć, aby rozpoznanie inżynieryjne dróg przegrupowania, rubieży rozwinięcia, stref zniszczeń, zawałów i pożarów prowadzić ze śmigłowców, dublując rozpoznanie na transporterach i samochodach.

Zabezpieczenie drogowo-mostowe od rejonu wyjściowego /ze-środkowania/ OGM do rubieży wejścia do bitwy realizować tylko i wyłącznie pododdziałami inżynieryjno-drogowymi i mostowymi armii lub ZT, będącego w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, nie angażując pododdziałów inżynieryjnych wchodzących w skład OGM /SOR/. Organiczne OZR OGM /SOW/ wykorzystywać dla dublowania przejezdności.

Sieć dróg i przepraw w pasie przemarszu OGM powinna być przygotowana tak, aby była całkowicie zabezpieczona możliwość przejścia jej pododdziałów. W tym celu należałoby przygotowywać i utrzymywać od rejonu wyjściowego poprzez rejon wyczekiwania do rubieży prowadzenia 2-3 drogi dofrontowe /w miarę możliwości po jednej/ na każdy SOM/ oraz

jedną drogę rökadową w odległości 8-12 km od przedniego skraju dla manewru pododdziałami zabezpieczającymi wejście OGM do bitwy. Jeżeli sieć dróg pozwala, należy przewidzieć 1-2 dofrontowe drogi zapasowe, natomiast w wypadku słabo rozwiniętej drożni celowym jest przygotowanie objazdów wokół newralgicznych punktów. Pododdziały przeprawowe i budowy mostów ześrodkować w rejonach położonych wzdłuż tras przemarszu SOM w gotowości do urządzenia zapasowych przepraw /odbudowy mostów/ na przeszkodach wodnych. Drogi przemarszu powinny być ciągle patrolowane, a ważne obiekty komunikacyjne ochraniać.

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że aby zabezpieczyć bezkolizyjne przegrupowanie pododdziałów OGM należy wydzielać ze składu wojsk inżynieryjnych armii 2-3 kompanie inżynieryjno-drogowe, 1-2 kompanie budowy mostów lub kompanie pontonowe. Oprócz tego wykorzystać pododdziały inżynieryjno-drogowe ZT będącego w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem. Pododdziałami inżynieryjnymi OGM /SOM/ tylko awaryjnie dublowane działania tych pododdziałów.

Torowanie przejść w narzutowych zaporach minowych ustawionych przed podejściem pododdziałów OGM powinno być wykonane siłami i środkami wojsk inżynieryjnych armii ześrodkowanymi w tym celu na poszczególnych rubieżach rozwinięcia natomiast w wypadku narzucenia min na maszerujące kolumny pododdziały powinny być zdolne do samodzielnego torowania i szybkiego wyprowadzania ich na drogi obejścia. Dowódcy OGM /SOM/ podejmując decyzję na ugrupowanie marszowe, powinni tak rozśrodkować pododdziały saperów, aby w każdej kolumnie znalazła się grupa torująca w składzie drużyna /plutony/ saperów, wyposażona w ładunki wydłużone i MW/, czółg torujący z trałem KMT-4 czołg z lemieszem oraz most BLG. Zorganizowana o takiej strukturze grupa torująca powinna być zdolna nie tylko do wykonania przejść w narzutowych polach minowych, ale również do rozgrodzenia we wszystkich innych typach zapór.

Zabezpieczenie inżynieryjne rozwinięcia oddziałów i pododdziałów

OGM na poszczególnych rubieżach będzie się skupiało głównie na:

- rozpoznaniu inżynieryjnym rubieży rozwinięcia kolumn w szyki przedbojowe i rubieży wejścia do walki;
- przygotowaniu i utrzymaniu dróg;
- rozminowaniu rubieży i rejonów oraz wykonanie przejść we własnych zaporach;

- zabezpieczeniu skrzydeł ugrupowania przed kontratakami nieprzyjaciela;
- utrzymaniu w stałej gotowości niezbędnych sił i środków dla wykonania innych nieprzewidzianych zadań wynikających z sytuacji.

Większość tych zadań może być powierzona do wykonania przez pododdziały inżynieryjne ZF będącego w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, a także celowym jest wydzielenie do ksap /krozmin/ z armijnej BSap.

b/ w okresie prowadzenia przez OGM działań bojowych.

Rozpoznanie inżynieryjne terenu i przedsięwzięć inżynieryjnych przeciwnika prowadzone będzie w zasadzie tylko i wyłącznie pododdziałami rozpoznania inżynieryjnego OGM, przy czym główny wysiłek skupiać na rozpoznaniu systemu zapór inżynieryjnych w powiązaniu z minami jądrowymi, oraz dróg, obiektów drogowych i przeszkód wodnych. Do wykonania tych zadań powinny być również angażowane siły i środki rozpoznawcze wszystkich rodzajów wojsk oraz lotnictwa.

System zapór inżynieryjnych głównie będą rozpoznawać saperzy - zwiadowcy włączeni w skład grup rozpoznawczych lub w skład bojowych patroli rozpoznawczych. Dla rozpoznania zakresu zniszczeń, zawałów, zatopień, komór jądrowych itp. ze składu OGM może być wysłane do 2 specjalnie zorganizowanych i wyposażonych inżynieryjnych patroli rozpoznawczych w sile od drużyny do plutonu, Niezbędna liczba saperów - zwiadowców w celu prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego w pasie działania OGM, a głównie dla rozpoznania systemu zapór inżynieryjnych, a tym również min jądrowych, będzie uzależniona od liczby patroli rozpoznawczych. Do składu każdej grupy specjalnej należy wydzielać nie mniej niż 2-3 saperów - zwiadowców, do patrolu rozpoznawczego po jednej drużynie, a do każdego bojowego patrolu rozpoznawczego 2-3 saperów - zwiadowców.

Organizacja rozpoznania inżynieryjnego powinna znaleźć odzwierciedlenie w ogólnym planie rozpoznania armii oraz w planie zabezpieczenia inżynieryjnego operacji.

Wykonanie i oznakowanie przejść we własnych zaporach dokonywać w nocy poprzedzającej wprowadzenie OGM do bitwy siłami pododdziałów inżynieryjnych ZF będącego w styczności z przeciwnikiem.

Przejścia w zaporach przeciwnika ustawionych przed przednim skrajem obrony wykonywać w okresie ogniowego przygotowania ataku przy użyciu ładunków wydłużonych odpalonych z czołgów i przyczep oraz czołgów z trałami. W tym celu należy w noc przed wprowadzeniem OGM do bitwy dokładnie rozpoznać granice zapór minowych oraz na kierunku każdego przejścia ześrodkować w ukryciu niezbędną ilość sił i środków saperskich.

Ilość przejść w zaporach przeciwnika będzie uzależniona od przyjętego ugrupowania OGM i powinna wynosić jedno przejście na pierwszo-rzutowy pluton piechoty /pluton czołgów/. Na niektórych odcinkach rubieży celem spotęgowania uderzeń, przy dużym nasyceniu sił i środków torujących można wykonać przejście na każdy atakujący wóz bojowy. Przejścia w zaporach minowych przed przednim skrajem obrony z zasady powinny wykonać organiczne pododdziały saperskie oraz przydzielone na wzmocnienie ZT będącemu w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, jak również czołgi torujące OGM.

Pokonania zapór inżynierskich w głębi obrony przeciwnika, OGM realizuje samodzielnie. W związku z tym celowy jest organizowanie silnych i samodzielnych oddziałów torujących. Operatywne i szybkie działanie OGM może częściowo lub całkowicie uniemożliwić przeciwnikowi stworzenie planowanego systemu zapór, przejąc układy środki kierowania wybuchami oraz sparaliżować system zaopatrzenia i łączności.

Zabezpieczenie drogowo-mostowe w okresie prowadzenia działań bojowych przez OGM będzie się ograniczało głównie do torowania dróg manewru i zaopatrzenia wewnętrznego. OGM w trakcie działania będą korzystały z istniejącej sieci drogowej, a w wypadku jej zniszczenia - z dróg na przełaj. Dla manewru, a także zapewnienia dowozu i ewakuacji w pasie OGM trzeba przygotować co najmniej 1-2 drogi dofrontowe oraz jedną rokadową. Jednak dokładne kalkulacje będą uzależnione od konkretnych warunków terenowych oraz sytuacji bojowej, a przede wszystkim od liczby, jakości i taktycznego stanu istniejących dróg w pasie działań OGM.

W warunkach zachodniego TDW w pasie OGM drogi przelotowe o twardej nawierzchni występują przeciętnie w odległości 5-7 km od siebie, a z uwzględnieniem dróg gruntowych odległość ta wynosi 3-4 km. Należy jednak pamiętać, że około 60-70 mostów przez przeszkody ma nośność poniżej 30 ton i głównie znajdują się w miastach

i osiedlach. Część obiektów drogowych w wyniku działań może ulec zniszczeniu. Stąd też zachodzi konieczność urządzenia dróg obejścia, przepraw na małych i średnich przeszkodach wodnych czy też ustawianie mostów towarzyszących, szturmowych, a także kombinowanych. Zadania te będą głównie wykonywać organiczne pododdziały inżynieryjno-drogowe OGM /SOM/.

Zabezpieczenie inżynieryjne forsowania oraz urządzenie i utrzymanie przepraw będzie obejmować:

- rozpoznanie inżynieryjne podejść do przeszkody i samej przeszkody oraz obrony na jej przeciwległym brzegu;
- torowanie dróg na wyznaczone odcinki forsowania;
- organizację, urządzenie i utrzymanie przepraw desantowych promowych i w bród oraz przepraw czołgów pod wodą;
- organizację służby porządkowo-ochronnej i ewakuacyjno-ratunkowej oraz ochrony przepraw przed minami pływającymi i grupami dywersyjnymi.

Biorąc pod uwagę zachodni TDW na większości kierunków operacyjnych przeszkody wodne /rzeki, kanały/ występują średnio w odległości 3-40 km od siebie. Przy dużej manewrowości i tempie działania, OGM może w ciągu doby pokonywać dwie przeszkody wodne. Etatowy sprzęt desantowy i przeprawowy, a także przydzielony na wzmocnienie pozwala na jej samodzielne pokonywanie dwóch wąskich przeszkód wodnych 50 mb lub jednej średniej do 150 mb w ciągu jednej doby.

W celu zapewnienia wysokiego tempa działania OGM konieczne jest stworzenie warunków, aby SOM forsowały rzekę o średniej szerokości w ciągu 1-1,5 godz., a pozostałe siły i środki w przeciągu 4-5 godzin.

Przeszkody wodne o szerokości do 20 m SOM są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując do tego celu mosty towarzyszące na podwoziu samochodowym i czołgowym. Przy większej szerokości przeszkody wodnej w zabezpieczeniu przepraw zasadnicza rola przypadnie przeprawom desantowym i promowym. Należy jednak uwzględniać konieczność i zapewniać techniczną możliwość /zejście do wody i wyjście na przeciwległy brzeg/, batalionom przeprawy na własnych pływających środkach bojowych zgodnie z ich ugrupowaniem bojowym. Pododdziały nie mające własnych środków pływających należy przeprowadzać na pływających transporterach gąsienicowych w przypadku płytkich rzek /do 1,5 m/ oraz dogodnych zjazdów i wyjazdów - czołgi mogą się przeprowadzać w bród, a przy

większych głębokościach przeprawać na samobieżnych promach gąsienicowych oraz promach z parków pontonowych. Przeprawa czołgów po dnie pod wodą nie jest wskazana z uwagi na długi okres przygotowania technicznego. Pułk zmechanizowany wydzielony do działań w składzie OGM w przewidywaniu forsowania średniej przeszkody wodnej należałoby wzmocnić plutonem GSP /5 kpl/ i plutonem PTS /6 szt/. Do przeprowadzenia się pułku czołgów wydzielać do GSP /9 szt" i pl. PTS /6 szt/.

Pododdziały desantowo-przeprawowe przeznaczone do zabezpieczenia forsowania przeszkód wodnych przez SOM, powinny być z zasady przydzielone z chwilą otrzymania zadania do działań. W ugrupowaniu SOM powinny przesuwać się w ogonie, a z chwilą przybliżania się do rzeki nasuwają się do przodu i w składzie pierwszego rzutu podążają do rejonu załadunku pododdziałów pierwszej fali na transportery gąsienicowe.

Pododdziały pontonowe, przeznaczone do urządzania przepraw promowych i mostowych wskazane jest przegrupowywać za SOM pod ich osłoną.

Zabezpieczenie inżynieryjne odparcia kontrataków i przeciwuderzeń oraz obrony opanowanej rubieży

Do zasadniczych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywanych podczas odparcia kontrataków i przeciwuderzeń będzie:

- rozbudowa fortyfikacyjna pozycji obronnych, punktów dowodzenia i stanowisk ogniowych;
- rozbudowa zapór inżynieryjnych na zagrożonych kierunkach;
- przygotowywanie i utrzymywanie dróg zapewniających możliwość manewru wojskom podczas wykonywania kontrataków oraz rozwinięcia odwodu przeciwpancernego i oddziału zaporowego;
- urządzenie i utrzymanie lądowisk dla komunikacji lotniczej.

Rozbudowa fortyfikacyjna oraz ustawianie niektórych zapór inżynieryjnych będzie realizowane przez wszystkie rodzaje wojsk. Natomiast pododdziały inżynieryjne skupią swój wysiłek na:

- urządzeniu węzłów zapór, prowadzenia niszczeń oraz minowaniu minowym; *Minowań*
- przygotowaniu i utrzymaniu dróg manewru oraz lądowisk dla komunikacji lotniczej prowadzącej zaopatrzenie i ewakuację;
- zaopatrywaniu walczących pododdziałów w materiały inżynieryjne.

Podstawę do rozbudowy inżynieryjnej będą stanowiły kompanijne punkty oporu i batalionowe rejony obrony. Zakres prac fortyfikacyjnych będzie obejmował budowę i urządzenie okopów dla wozów bojowych i pododdziałów piechoty.

Stanowiska ogniowe dla artylerii i pododdziałów przeciwlotniczych, rubieże rozwinięcia do kontrataków, rejony rozmieszczenia odwodów oraz stanowiska dowodzenia. Rozbudowę fortyfikacyjną będą realizowały pododdziały przy użyciu sprzętu okopowego, wykorzystaniu doczepnego osprzętu spycharkowego i materiału wybuchowego.

System zapór inżynieryjnych w pasie obrony OGM tworzy się w powiązaniu z przeszkodami naturalnymi i systemem ognia, uwzględniając przy tym manewr własnych wojsk. Rozbudowuje się go głównie na prawdopodobnych kierunkach natarcia nieprzyjaciela i uzupełnia w trakcie walki na tych kierunkach natarcia na których wyraźnie zarysowało się jego działanie. Do czasu rozpoczęcia walki zapory minowe zakłada się na przedniej pozycji przed punktami oporu i w lukach między nimi na głębokości rejonów obrony batalionów pierwszego rzutu. Na całej głębokości obrony OGM przygotowuje się do zniszczenia głównie drogi i urządza inne, typy zapór, które łącznie będą stanowiły system zapór inżynieryjnych. W czasie walki zapory minowe będą głównie zakładane przez oddziały zaporowe. SOM powinny wydzielić do OZap po plutonie saperów na transporterach z jedną jednostką minowania. OGM może zorganizować 1-2 OZap o składzie od plutonu minowania /saperów/ do kompanii saperów. Organiczny pluton minowania powinien być wyposażony w trzy jednostki minowania, pozostałe pododdziały wydzielone do działań jako OZap wyposaża się w jedną - dwie jednostki minowania. W pasie obrony OGM na najbardziej zagrożonych kierunkach może ustawiać pola minowe OZap armii na śmigłowcach.

W pasie obrony OGM głównymi zadaniami pododdziałów inżynieryjno-drogowych będzie zabezpieczenia ruchu i manewru pododdziałom walczącym oraz zabezpieczenie wewnętrznego dowozu i ewakuacji, a także przygotowanie lądowisk dla komunikacji lotniczej. Biorąc pod uwagę szczupłość pododdziałów inżynieryjno-drogowych będą one głównie przygotowywać i utrzymywać drogi pułkowe i dywizyjne /rokadowe i dofrontowe/. Natomiast do utrzymania dróg na kierunku każdego broniącego się batalionu mogą być wykorzystywane czołgi z urządzeniami spycharkowymi oraz mosty towarzyszące typu BLG.

W pasie obrony OGM powinno się utrzymywać następującą ilość dróg;

- rokadę pułkową na linii rozmieszczenia głównych stanowisk ogniowych artylerii i drugiego rzutu pułków;
- rokadę dywizyjną - na linii rozmieszczenia drugiego rzutu /odvodu/ OGM;
- po jednej drodze na każdy batalion pierwszego rzutu od rokady pułkowej do przedniego skraju;
- jedną - dwie drogi pułkowe dofrontowe w każdym pułku pierwszego rzutu - od rokady dywizyjnej do pułkowej.

Przygotowanie lądowisk dla zaopatrzenia i ewakuacji drogą powietrzną powierza się pododdziałom inżynieryjno-drogowym. Zadanie to głównie polegać będzie na rozpoznaniu, oczyszczaniu rozminowaniu oznakowaniu oraz remoncie uszkodzonych a opanowanych lotnisk z odcinków dróg przygotowanych do lądowania samolotów transportowych i śmigłowców.

Możliwości wojsk inżynieryjnych w zapewnieniu odporności OGM. Wojska inżynieryjne będą uczestniczyły w zapewnieniu odporności OGM poprzez:

- odpowiednie wyposażenie pododdziałów OGM w sprzęt i materiały inżynieryjne przed rozpoczęciem i w trakcie działań bojowych;
- zapewnienie wysokiego tempa dla ruchu i manewru OGM podczas pokonywania rejonów zniszczeń, pożarów, zawałów i promieniotwórczego skażenia terenu po uderzeniach bronią jądrową, a także systemu zapór z minami jądrowymi;
- udział w likwidacji skutków uderzeń jądrowych wykonanych bezpośrednio na OGM przez przeciwnika.

W rejonie wyjściowym należałoby wyposażyć OGM w sprzęt okopowy, podręczny jak również przyczepne urządzenia spycharkowe do czołgów /po 2 na każdą kcz/ oraz niezbędną ilość materiałów wybuchowych niezbędną do prowadzenia prac inżynieryjnych samodzielnie po opanowaniu ważnych punktów i rejonów w przewidywaniu użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia, sprzęt i materiały wybuchowe powinny gwarantować wykonanie prac I - kolejności w przeciągu 6-7 godz.

Organiczne jak i przydzielone pododdziały inżynieryjne w okresie rozbudowy inżynieryjnej zajmowanego rejonu będą głównie wykonywać prace specjalistyczne.

W celu pokonania systemu zapór z minami jądrowymi w pułkach OGM należy organizować oddziały torujące. W skład oddziału

torującego powinny wejść pododdziały piechoty, czołgów, saperów i chemików wyposażone w środki rozpoznawcze, torowania przejść i likwidacji zapór inżynieryjnych. Ilość i skład oddziałów torujących zależy od wykrytej lub przypuszczalnej ilości min jądrowych w pasie działania OGM oraz posiadanych sił i środków.

Do likwidacji skutków uderzeń jądrowych nieprzyjaciela wykonanych na OGM, należy przewidzieć działanie pododdziałów inżynieryjnych w składzie OGM. Głównym zadaniem ich będzie oczyszczanie drogi z zawałów, przepraw. Wspólnie z pododdziałami innych rodzajów wojsk biorą udział w lokalizacji lub gaszeniu pożarów i pracach ratowniczych wykorzystując maszyny inżynieryjne.

Wykonano w 2 egz.

Egz.Nr 1 - KTWInż.

Egz.Nr 2 - KTWInż.

Druk.AŚG-tel.51169

Nr ks.masz.0243/Inż.

Dnia - 23.02.1983r.

DOWÓDZTWO
18 KASZUBSKIEJ DYWIZJI PANCERNEJ

Nr 0227

18 LUT 1983 r.

Elbląg

*Opis Amerykany
do m. pykory, kancie
Młodych 24. 02. 83*

- 34 -

T A J N E

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP

Nr 0140

Wpłynęło dn. 24 LUTY 1983

Zat. _____ Ark. 4

Egz. Nr. 1

S Z E F
KATEDRY TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP

W A R S Z A W A
=====

W odpowiedzi na Wasze pismo z dnia 15.12.1982r. przesyłamy wnioski i uwagi, które nasunęły się w czasie prowadzonych ćwiczeń przez naszą dywizję. Będziemy zadowoleni, jeżeli nasze uwagi dopomogą w jakimś stopniu Waszej Katedrze w opracowaniu zasad zabezpieczenia inżynieryjnego działań Dywizji Pancernej jako OGM armii.

Działanie Dywizji Pancernej jako OGM armii przez sztab naszego Związku Taktycznego było rozpatrywane w 2 treningach sztabowych, 2 ćwiczeniach grupowych, w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym oraz w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym z oznaczonymi wojskami pk. "AMETYST-82", które było prowadzone przez sztab POW.

Podstawą do sformułowania wniosków z zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM przyjęto ćwiczenie "AMETYST-82", które było prowadzone z dużym rozmachem i podsumowywało wysiłek szkoleniowy naszego sztabu. W czasie ćwiczenia "AMETYST-82" wykorzystano wnioski z dotychczasowo przeprowadzonych treningów i ćwiczeń grupowych. Na okres działań dywizja została wzmocniona następującymi pododdziałami inżynieryjnymi: bsap z ABSap, kompania PTS i dwoma plutonami GSP.

Do wykonania zadania jako OGM armii dywizja została ugrupowana następująco: w pierwszym rzucie dwa pułki czołgów jako SOM, w drugim rzucie pcz jako SOM, odwód manewrowy /OM/ w sile pz oraz SD. W ugrupowaniu OM znajdował się OInż. Poszczególne SOM-y zadania wykonywały pododdziałami manewrowymi w sile 1-2 kompanii czołgów ze środkami wzmocnienia.

- 55-40 - 2 -

Takie ugrupowanie pododdziałów ogólnowojskowych miało wpływ na organizację zabezpieczenia inżynieryjnego. Przewidując, że OGM od głównych sił armii oderwie się w drugim dniu walki a SOM-y od OGM w pierwszym dniu walki oraz poszczególne pododdziały manewrowe od SOM w pierwszej połowie dnia walki,

W organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego za główny cel postawiono stworzenie warunków do samodzielnego wykonywania zadań przez poszczególne pododdziały manewrowe. Posiadane siły i środki zostały w maksymalnym stopniu przydzielone do poszczególnych pułków ogólnowojskowych, i tak każdy pułk czołgów otrzymał jeden pluton saperów, jeden pluton inżynieryjno-drogowy oraz pułk czołgów idący na połączenie z desantem taktycznym otrzymał kompanię desantowo-przeprową z dywizyjnego batalionu saperów. W odwodzie inżynieryjnym będącym w ugrupowaniu odwodu manewrowego /OM/ pozostało: etatowy batalion saperów /bez kdp, plid/ przydzielony bsap z Brygady Saperów /bez czterech plsap, plid - 2/ oraz przydzielone siły i środki desantowo-przeprowe.

Ugrupowanie pododdziałów inżynieryjnych pozwoliło mieć silne ugrupowanie pododdziałów inżynieryjnych w pierwszorzutowych pułkach a jednocześnie stworzono odwód inżynieryjny w gotowości do wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego nie ujętych w planie.

W okresie planowania zabezpieczenia inżynieryjnego sporządzono "Plan inżynieryjnego zabezpieczenia działań OGM" z towarzyszącymi dokumentami na mapie. Wykonano legendę do "Planu zabezpieczenia inżynieryjnego ..." oraz wydano szereg zarządzeń zabezpieczenia inżynieryjnego i zarządzeń bojowych. Opracowano grafik forsowania przeszkody wodnej w dwóch wariantach.

Na przeprowadzenie planowania zabezpieczenia inżynieryjnego i planowanie działań bojowych OGM sztab dywizji miał 6 godzin, i w tym czasie wykonanie wszystkich dokumentów przez komórkę szefa saperów było dosyć trudne i legendę do planu wykonano już w trakcie działań.

W czasie wypracowywania decyzji etatowa obsada komórki szefa saperów dywizji ma duże trudności z opracowaniem dokumentów, ze względu na szeroki udział w planowaniu, i tak w tym czasie niezbędne jest wykonanie następujących przedsięwzięć:

- przygotowanie propozycji dowódcy dywizji do wypracowania decyzji;
- wydanie zarządzeń wstępnych podległym i przydzielonym pododdziałom;
- złożenie meldunku-propozycji dowódcy dywizji;
- po uzyskaniu akceptacji dowódcy dywizji należy opracować zarządzenia zabezpieczenia inżynieryjnego oraz zarządzenie bojowe do etatowego bsap i przydzielonych pododdziałów;
- opracować plan inżynieryjnego zabezpieczenia działań OGM;
- wziąć udział w opracowaniu dokumentów przez wydział operacyjny /np. grafik forsowania/;
- uzgodnić z wydziałem rozpoznawczym prowadzenie rozpoznania przez ogólnowojskowe i inżynieryjne elementy rozpoznawcze;
- uzgodnić z kwatermistrzostwem sprawę dowozu materiałów i środków inżynieryjnych;
- uzgodnić ze służbami technicznymi remont i ewakuację techniki inżynieryjnej;
- udzielić pomocy szefom saperów pułków w planowaniu zabezpieczenia inżynieryjnego;
- przygotowanie meldunku do szefa Wojsk Inżynieryjnych armii;
- uzgodnić z pododdziałami będącymi w styczności z przeciwnikiem wykonanie przejść, ich oznakowanie i wykorzystanie.

Do wykonania tych zadań w zasadzie jest trudno wykorzystać sztab etatowego bsap. W trakcie działań bojowych jest możliwość wykorzystania sztabu bsap przydzielonego, chociaż kadra przydzielonego bsap z armijnej brygady saperów nie zawsze zna problematykę dywizji. Jest dobrze, jeśli dowódca bsap jest absolwentem ASG, wtedy stanowi dużą pomoc dla szefa saperów dywizji.

Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego w ćwiczeniu "AMETYST-82" były realizowane w następujący sposób:

1. Rozpoznanie inżynieryjne nieprzyjaciela i terenu prowadzono w systemie rozpoznania ogólnowojskowego, wydzielając siły i środki w skład ogólnowojskowych elementów rozpoznawczych /dwie drużyny rozpoznania inżynieryjnego/. Natomiast celem rozpoznania

przewidywanego odcinka forsowania przeszkody wodnej zorganizowano JGS pod dowództwem oficera, która działała w odległości 60-80 km od sił głównych. Łączność z grupą zapewniono poprzez zamontowanie na transporterze radiostacji odpowiedniego typu.

2. Torowanie dróg i przejść w zaporach inżynieryjnych nieprzyjaciela.

Do rubieży wejścia do bitwy drogi były utrzymywane siłami oddziałów będących w styczności z nieprzyjacielem. Również przez te pododdziały zostały wykonane przejścia w zaporach inżynieryjnych. Ponadto w ugrupowaniu pułków były OT w gotowości do wykonania przejść w ewentualnie ustawionych polach minowych metodą narzutową w trakcie wchodzenia do bitwy. W głębi obrony nieprzyjaciela przejścia w zaporach inżynieryjnych były wykonywane przez OT. Do wykonywania przejść w zaporach inżynieryjnych stosowano ładunek wydłużony, będący na wyposażeniu pododdziałów inżynieryjnych i pododdziałów czołgów.

Torowanie dróg było prowadzone siłami etatowych i przydzielonych pododdziałów inżynieryjno-drogowych, utrzymanie ciągłej sieci dróg było niemożliwe ze względu na działanie poszczególnych SOM w oderwaniu od sił głównych. Pododdziały inżynieryjno-drogowe znajdujące się w poszczególnych elementach ugrupowania bojowego zabezpieczały pod względem drogowym dany element ugrupowania bojowego.

3. Pokonywanie przeszkód wodnych organizowano w oparciu o przeprawy desantowe i promowe. Dla środków pływających były urządzone przeprawy desantowe, natomiast pozostałe środki zostały przeprowadzone na zorganizowanych przeprawach promowych.

W ćwiczeniu "AMETYST-82" rozpatrzono dwa warianty pokonania przeszkody wodnej. Wydział operacyjny przeprowadził dokładne planowanie, gdyż przeszkodą wodną była rz. ODRA na odcinku RADZISZEWO - GRYFINO. Słaba drożnia do podejścia do przeszkody wodnej i na Międzyodrzu, bagienne teren odcisnęły piętno na planowaniu. Należało zagrać w czasie podejścia poszczególnych pojazdów /nawet nie pododdziałów/ z możliwościami przepraw na danym kierunku, aby nie dopuścić do skupienia techniki na drogach wśród terenu bagiennego a jednocześnie uwzględnić wymogi prowadzonej walki na uchwyconych przyczółkach i możliwości techniczne sprzętu przeprawowego /obsługa, tankowanie itp./.

Opracowanie grafiku w tych warunkach było dosyć uciążliwe a realizacja wymagała precyzyjnego działania pododdziałów i dowodzenia nimi, szczególnie zorganizowanie sieci posterunków regulacji ruchu zapewniających wychodzenie poszczególnych pododdziałów i sprzętu na określone rubieże. Np. czołgi powinny były dochodzić na przeprawy w odstępach 4-minutowych z rubieży odległej o 3,2 km. Przeprawa dywizji pomimo wzmocnienia trwała 28 godzin. Największym problemem była sprawa pojemności przepraw, środki desantowo-przeprawowe nie mogły być wykorzystane maksymalnie ze względu na małą ilość osi przeprawowych.

4. Zaopatrzenie wojsk w materiały i sprzęt inżynieryjny.

W trakcie prowadzonych ćwiczeń problem ten był rozwiązywany przy ścisłej współpracy z kwatermistrzostwem dywizji. Dopóki dywizja nie oderwała się od sił głównych armii, zaopatrzenie przebiegało na ogólnych zasadach. W rozwiązywaniu problemu zaopatrzenia powstała sprzeczność między wymogami prowadzenia działań manewrowych a ilością środków transportowych powodujących wydłużanie kolumny i możliwością dostarczenia materiałów inżynieryjnych do pułków. W rejonie ześrodkowania zapasy min i MW zostały w pułkach odtworzone oraz otrzymały dodatkowo po 400 min ppanc i 0,5 t MW /dwa środki transportowe/.

Dostarczanie materiałów i środków inżynieryjnych do walczących pułków odbywało się w uzgodnieniu z kwatermistrzem i środkami będącymi w jego dyspozycji. Duży nacisk kładziono na wykorzystanie środków przeciwnika zdobytych w walce. Zaopatrzenie do dywizji docierało w rejony bazowania i natychmiast było kierowane do pułków odtwarzających gotowość bojową.

Część zadań zabezpieczenia inżynieryjnego była wykonywana siłami pododdziałów ogólnowojskowych samodzielnie lub przy współdziałaniu z pododdziałami inżynieryjnymi. Wykonywano przy współudziale pododdziałów inżynieryjnych siłami pododdziałów ogólnowojskowych następujące zadania:

- rozpoznanie inżynieryjne w systemie zintegrowanego rozpoznania ogólnowojskowego;
- umocnienie opanowanych rubieży przez ustawianie pól minowych i grup min;
- torowanie przejść w zaporach minowych przy użyciu ładunków wydłużonych zamontowanych na czołgach.

Natomiast samodzielne pododdziały ogólnowojskowe wykonywały następujące przedsięwzięcia zabezpieczenia inżynieryjnego:

- maskowanie sprzętu i ludzi w rejonie ześrodkowania, w rejonach bazowania;
- budowa stanowisk ogniowych, ukryć na sprzęt i ludzi /szczeliny plot, punkty obserwacyjne/;
- oczyszczanie i uzdatnianie wody.

Na podstawie prowadzonych ćwiczeń i treningów nasuwa się kilka wniosków oraz spostrzeżeń odnośnie użycia pododdziałów inżynieryjnych i sprzętu inżynieryjnego, które sformułować można następująco:

1. Sprzęt inżynieryjny:

- do wykonywania przejść w zaporach inżynieryjnych usamodzielnienie kompanii czołgów przez zamontowanie ładunków wydłużonych w większej ilości /5-6/;

- do torowania przejść i dróg wyposażenie w spycharki samobieżne o dużej wydajności oraz o danych technicznych umożliwiających marsz w kolumnach czołgów i BWP; na okres działań manewrowych pułk powinien posiadać dwie-trzy spycharki;

- mosty towarzyszące typu BLG w zasadzie spełniają swoją rolę, natomiast SMT mają trudności w marszu w kolumnach czołgów, dobrze byłoby aby na wyposażeniu były mosty łączące w sobie cechy przejezdności BLG a jednocześnie możliwe byłoby ich łączenie za pomocą podpór pośrednich /do 30-40 km/ np. most na podwoziu KRAZ-a będący na wyposażeniu Armii Radzieckiej o nazwie TMM;

- w wypadku wzmocnienia dywizji pododdziałami inżynieryjnymi z jednostek armijnych pojawia się problem środków transportowych, ponieważ pododdziały dywizyjne dysponują transporterami opancerzonymi a armijne samochodami ciężarowo-terenowymi, które mają słabsze możliwości przekraczania terenu;

- dyskusyjnym problemem jest wzmocnianie OGM pododdziałami pontonowymi ze względu na ich długie kolumny marszowe, maskowanie ruchu wojsk i w wypadku urządzania przepraw promowych mniejsza przepustowość przy przeprawie czołgów w porównaniu z promami GSP.

Takie cechy, jak krótkie kolumny, czas urządzania przepraw, możliwość manewru środkami przeprawowymi, czas trwania rejsu, możliwość maskowania ruchu pododdziałów przemawiają za pododdziałami desantowo-przeprawowymi. Praktycznie etatowa kdp naszej dywizji dokonywała dwukrotnie przegrupowania na dużą odległość. W 1981r. po ogłoszeniu stanu wojennego i celem udzielenia pomocy w walce z powodzią w rejonie PŁOCKA. W obu wypadkach sprzęt desantowy nadażył za kolumnami pododdziałów ogólnowojskowych i nakazany rejon osiągnął w dobrym stanie technicznym;

- w trakcie działań pojawia się problem dowodzenia inżynierskimi elementami ugrupowania bojowego ze względu na wyposażenie ich w środki łączności o małym zasięgu, co zmuszało nas do montowania środków łączności nowszych typów lub organizacji łączności w sieciach pododdziałów rodzajów wojsk.

Każdy z poruszonych problemów wymaga dosyć wnikliwego rozpatrzenia. Życzymy Waszej Katedrze owocnej pracy nad problemem zabezpieczenia inżynierskiego działań Dywizji Pancerniej jako OGM armii. Jednocześnie będziemy wdzięczni za dalsze udostępnianie nam materiałów opracowanych przez Waszą Katedrę.

SZEF SZTABU

R. Szymanowski
zu. mjr mgr Romuald SZYMANOWSKI

Wydrukowano w 2 egz.

Egz nr 1 - ASG, Katedra TWInż.

Egz nr 2 - a/a

Wyk. mjr Romuald Szymanowski

Druk. MB /dnia 17.02.1983r./

Nr masz. 0145

WYBRANE PROBLEMY ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO

LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH DZIAŁAJACEGO W

SKŁADZIE OPERACYJNYCH GRUP MANEWROWYCH

ARMII / FRONTU /

1. Ważniejsze czynniki z zakresu działania

Operacyjnych Grup Manewrowych Armii

/ Frontu / wpływające na zabezpieczenie

tyłowe lotnictwa wojsk lądowych działają-

cego w składzie tych grup

Problem zabezpieczenia tyłowego działań bojowych pododdziałów i oddziałów lotnictwa wojsk lądowych / lwl / wydzielonych do zabezpieczenia i wsparcia działań operacyjnych grup manewrowych / OGM / Frontu / F / i Armii / A / pojawił się wraz z powstaniem teorii i praktyki wykorzystania tych grup na współczesnym polu walki.

Ramowe określenie warunków i właściwości działań OGM A /F/ pozwoli sprecyzować warunki działań lwl wchodzącego w skład tych grup oraz warunki i właściwości zabezpieczenia tyłowego tego lotnictwa.

OGM A/F/ stanowi zespół wojsk dysponujących dużą siłą

ognia, charakteryzujących się zdolnością do wykonywania manewru zarówno siłami jak i środkami oraz ogniem.

Organizując OGM na szczeblu F/A/ bierze się pod uwagę konieczność organizowania i działania oddziałów wydzielonych o lądowo-powietrznym składzie. W ten sposób przy wspólnie zorganizowanym działaniu elementów ugrupowania bojowego OGM, przy ścisłym współdziałaniu z lotnictwem i głównymi siłami Armii czy Frontu, Armii czy Dywizji, tworzony będzie jednolity system działania i przeciwdziałania na tyłach przeciwnika i bezpośrednio na froncie, zapewniający osiągnięcie celu walki, bitwy i operacji przy jak najmniejszych stratach własnych.

Ogólny cel działań stojący przed OGM A /F/ będzie różny i zależny od:

- celu zadań Armii i Frontu,
- sytuacji operacyjno-strategicznej na froncie, zwłaszcza położenia wojsk własnych i nieprzyjaciela,
- składu organizacyjnego OGM,
- możliwości zabezpieczenia działań OGM,
- właściwości taktyczno-operacyjnych kierunku operacyjnego, na którym prowadzone będą działania bojowe.

Ogólny cel działań OGM można zdefiniować następująco: nieoczekiwane co do czasu i kierunku przeniesienie wysiłku działań w przestrzeń operacyjną nieprzyjaciela i prowadzenie tam wysokomanewrowych /rajdowych/ działań bojowych w celu zdeorganizowania systemu jego obrony, zwłaszcza poprzez niszczenia środków napadu jądowego i elementów dowodzenia wojskami oraz zapewnienie siłom głównym Frontu czy Armii wykonania zadania przy minimalnych stratach własnych.

Z tak sformułowanego celu działania OGM A /F/ wynika ich przeznaczenie.

OGM A /F/ przeznaczone są do niszczenia środków składowania i przenoszenia broni jądrowej, opanowywania węzłów min jądrowych, lotnisk i lądowisk, niszczenia środków i systemów obrony przeciwlotniczej oraz walki radioelektronicznej, niszczenia i przechwytywania magazynów amunicji / w tym specjalnej /, dezorganizacji systemów dowodzenia, opanowywania ważnych obiektów i rejonów, zwalczania drugich rzutów i odwodów oraz dezorganizacji systemów logistycznych przeciwnika, niszczenia samolotów i śmigłowców na lotniskach i lądowiskach nieprzyjaciela, jak również niedopuszczenie do zrealizowania przez przeciwnika przedsięwzięć mających na celu ustabilizowanie frontu na pośrednich rubieżach obrony oraz uniemożliwienie realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Istotą działania OGM A /F/ jest działanie samodzielne we współdziałaniu z lotnictwem frontowym, działanie w oderwaniu od zasadniczych sił uderzeniowych wojsk własnych, działanie w głębi operacyjnej przeciwnika oraz skuteczna dezorganizacja jego tyłów i zamiaru operacyjnego.

Jednym z ważniejszych warunków działań OGM A/F/ wywierających wpływ na działanie lotnictwa, w tym lwl, jest rozmach działań tych grup.

Do podstawowych wskaźników rozmachu OGM Frontu należy zaliczyć:

- szerokość pasa działania 300-350 km,
- głębokość działania 600-800 km,
- czas działania 8-10 dni,
- tempo natarcia 80-100 km/dobę,
- oderwanie się od sił głównych 150-200 km.

analogiczne wielkości dla OGM Armii będą wynosiły:

- szerokość pasa działania 60-80 km,
- głębokość działania 250-300 km,
- czas działania 4-5 dni,

- tempo natarcia 60-80 km/dobę,
- oderwanie się od sił głównych 80-100 km.

Wyjaśnienia wymaga tu szerokość pasa działań OGM A /F/. Otóż grupy te wykorzystywane są w całych pasach działania frontu /armii/ wykazanych w rozmachu, same jednak działają w pasach znacznie węższych: OGM A do 10 km, OGM F do 60 - 80 km.

Ze względu na charakter wykonywanych przez OGM zadań, szczególnego znaczenia nabiera struktura organizacyjna i organizacja tyłów, zarówno wojsk lądowych jak i pododdziałów śmigłowców, których zadaniem będzie zapewnić ciągłe i terminowe zabezpieczenie tyłowe działań bojowych tych grup.

Tyły wojsk lądowych OGM i pododdziały tyłowe lwi będą w toku działań bojowych tych grup rozmieszczane w rejonach bazowych, w których przewiduje się, że w zależności od sytuacji będą przebywać: OGM F od 8 do 10 godzin i OGM A od 6 do 8 godzin.

Rejon bazowy OGM A /F/ stanowi sobą odpowiednio wybrany obszar terenu rozmieszczony poza pierwszymi rzutami grupy na którym rozmieszcza się tyły, pododdziały lotnicze i służby specjalistyczne. Rejon bazowy powinien być na tyle duży, by zapewnić rozśrodkowane bazowanie wymienionych pododdziałów i służb, ich bezpieczeństwo i maskowanie.

Z celów, przeznaczenia, istoty, zadań i rozmachu działań bojowych OGM A /F/ można określić warunki i właściwości działań tych grup, które będą się charakteryzowały tym, że : działania bojowe będą prowadzone na duże głębokości i w dużym tempie, w stosunkowo wąskim pasie ugrupowania bojowego, w całej szerokości pasa działania Armii i Frontu, przy dużym nasyceniu wszelkiego rodzaju środkami walki. Działania te będą dynamiczne, prowadzone w trudnych warunkach terenowych, podczas intensywnego działania przeciwnika wszelkimi dostępnymi i najnowocześniejszymi

środkami rażenia, zarówno z powietrza i ziemi, z różnych kierunków. Będą to działania prowadzone w oderwaniu od własnych ugrupowań uderzeniowych.

Dlatego, OGM powinny posiadać zdolność do prowadzenia samodzielnej walki, której podstawowym kryterium będzie siła ognia i możliwość uzyskania wysokiego tempa działań. OGM by spełniły swoją rolę muszą posiadać możliwość szybkiego oderwania się od sił głównych i prowadzenia działań bojowych w głębi operacyjnej przeciwnika, zdolność do podjęcia walki z silnym nieprzyjacielem, czyniąc to z zaskoczenia, ciągle zmieniając kierunek i sposoby działań oraz stosując zasadzki i "fortele".

OGM powinny być zdolne do prowadzenia działań bez względu na właściwości terenu, treść otrzymanych zadań i przewidywany charakter oddziaływania przeciwnika. Gwarancją właściwego wykonania zadań przez te grupy będzie ścisłe współdziałanie czołgów, piechoty, artylerii i lotnictwa, w tym i śmigłowców.

Tempo działań OGM w znacznym stopniu uzależnione będzie od zbliżonych możliwości manewrowych elementów składowych grup, w tym głównie pododdziałów tyłowych, a wykonanie zadań w głównej mierze zależeć będzie od możliwości zabezpieczenia tyłowego. Działania w tym i pododdziałów śmigłowców wchodzących w skład tych grup.

Przedstawione właściwości działań OGM pozwalają określić warunki i właściwości działań wchodzących w ich skład pododdziałów śmigłowców oraz ich pododdziałów zabezpieczenia tyłowego.

Nie ulega wątpliwości, że śmigłowce OGM będą tym środkiem walki, który odgrywać będzie decydującą rolę w zwiększeniu ich manewrowości oraz siły uderzeniowo-ogniowej.

Śmigłowce OGM będą wykonywać zadania z większym lub mniejszym natężeniem we wszystkich etapach kompleksowego pora-

żenia ogniowego przeciwnika. Jednak główny ciężar zadań przypadnie w trzecim etapie tego porażenia to jest podczas lotniczego wsparcia działań OGM, w którym natężenie wylotów śmigłowców będzie największe.

Nie ulega wątpliwości, że proces zabezpieczenia tyłowego działań bojowych śmigłowców wchodzących w skład OGM rozpocznie się z chwilą włączenia ich w skład tych grup, a zakończy po wykonaniu planowych działań OGM.

Proces zabezpieczenia tyłowego działań bojowych śmigłowców OGM A/F/ można podzielić na trzy etapy.

Etap pierwszy - zabezpieczenie tyłowe śmigłowców w rejonie wyjściowym do operacji i podczas przejścia OGM z rejonu wyjściowego do rubieży wejścia do działań.

Etap drugi - zabezpieczenie tyłowe pododdziałów śmigłowców podczas prowadzenia działań przez OGM na obszarze przeciwnika.

Etap trzeci - zabezpieczenie tyłowe pododdziałów śmigłowców po wykonaniu zadania bojowego przez OGM.

We wszystkich wymienionych etapach elementy zabezpieczenia tyłowego lwl wchodzącego w skład OGM A/F/ muszą być w pełni przygotowane do ciągłego i terminowego zabezpieczenia działań bojowych tych grup.

Zabezpieczenie tyłowe pododdziałów śmigłowców OGM w pierwszym etapie działań odbywać się będzie na własnym terenie i nie powinno nastęrczać większych trudności. Śmigłowce w tym okresie nie będą wykonywały intensywnych lotów, a ich pododdziały tyłowe będą przygotowywały się do zabezpieczenia walki w drugim, właściwym etapie działań.

W drugim etapie zabezpieczenie tyłowe działań bojowych śmigłowców OGM odbywać się będzie w głębi operacyjnej przeciwnika.

- 21.52

Rozpatrzenie i rozwiązanie problemów zabezpieczenia tyłowego śmigłowców w tym etapie pozwoli na określenie właściwych sposobów zabezpieczenia tyłowego oraz budowę właściwego systemu zaopatrywania i zabezpieczenia technicznego, pozwoli określić warunki jakim powinny odpowiadać pododdziały tyłowe, a w następstwie tego ich struktury organizacyjne i organizację tyłów śmigłowców w toku działań bojowych OGM i w końcu na określenie zasad zabezpieczenia tyłowego śmigłowców działających w tych grupach.

Etap trzeci zabezpieczenia tyłowego śmigłowców OGM po zakończeniu działań bojowych przez te grupy będzie podobny do etapu pierwszego, z tą tylko różnicą, że będzie ono wykonywane znacznie mniejszymi siłami i środkami na skutek poniesionych przez pododdziały tyłowe strat w toku działań bojowych.

Ze względu na to, że drugi etap zabezpieczenia tyłowego jest etapem właściwego działania OGM i od jego realizacji zależy osiągnięcie celów działania, należy się zastanowić nad sposobami realizacji zabezpieczenia tyłowego przede wszystkim w tym etapie.

Zabezpieczenie tyłowe działań bojowych śmigłowców działających w składzie OGM A/F/ zależne będzie od szeregu czynników. Do czynników tych należałoby zaliczyć:

- Charakter działań bojowych grupy manewrowej;
- Aktywność oddziaływania na OGM środków nieprzyjaciela;
- Charakter otrzymywanych i wykonywanych zadań przez pododdziały śmigłowców;
- Zasady bazowania pododdziałów śmigłowców, stan dróg i przepraw, pora roku i doby oraz warunki meteorologiczne.

Działania bojowe prowadzone przez OGM będą wywierać bezpośredni wpływ na wykorzystanie śmigłowców, co wyrażać się będzie w intensywności ich wykorzystania, a przez to w wysokości zużycia środków materiałowych oraz części zamiennych.

Manewrowy charakter i wysokie tempo działań OGM rzutują na częstotliwość przebazowywania i czas przebywania śmigłowców na lądowiskach. Wpływają za tym na potrzeby w zakresie lądowisk, na organizację i pracę tyłów oraz na możliwości zabezpieczenia tyłowego bazowania i działań bojowych śmigłowców.

Oddziaływanie przeciwnika na wojska OGM będzie wywierać wpływ również na wykorzystanie śmigłowców, natężenie ich działań bojowych, wymagania w zakresie ich bazowania oraz zużycie środków materiałowych itp.

Nieprzyjaciel, przy niewielkiej szerokości ugrupowania OGM oraz po oderwaniu się jej na dużą odległość od sił głównych, będzie miał możliwość bezpośredniego oddziaływania na pododdziały śmigłowców bazujące na lądowiskach, jako na wysoce opłacalne obiekty działań, a przez to i na elementy ich zabezpieczenia tyłowego.

Przeciwnik chcąc powstrzymać OGM będzie opóźniał jej manewrowe działania, będzie niszczył drogi i przeprawy, z których mogłyby korzystać kolumny pierwszego rzutu OGM, jak również kolumny jednostek tyłowych, co więcej, będzie starał się te kolumny tyłowe zniszczyć.

Charakter wykonywanych zadań, natężenie działań bojowych, skład grupy, rodzaj i uzbrojenie śmigłowców, to czynniki wpływające na zużycie środków materiałowych. Czynniki te warunkują proces zabezpieczenia materiałowego, określają wymagania dotyczące wielkości i asortymentu utrzymywanych środków materiałowych w poszczególnych elementach systemu zaopatrywania śmigłowców OGM, dyktują potrzeby w zakresie wyposażenia w sprzęt oraz wpływają na organizację zabezpieczenia materiałowo - technicznego.

Zasady bazowania śmigłowców w ugrupowaniu wojsk OGM, odległość lądowisk bazowania śmigłowców od źródeł zaopatrzenia,

54-

stan dróg i przepraw w rejonie działań, pora roku i doby oraz warunki meteorologiczne wywierają również poważny wpływ na pracę tyłów, na zakres czynności związanych z przechowywaniem środków materiałowych i na potrzeby transportowe. Ponadto warunki atmosferyczne oraz pora roku rzutują na zakres i możliwości zabezpieczenia gospodarczo - bytowego stanu osobowego pododdziałów śmigłowców.

Przedstawione czynniki wpływają na działalność tyłów pododdziałów i oddziałów śmigłowców OGM A/F/ i zasady ich wykorzystania, umożliwiają określenie specyficznych warunków, w jakich będą działały śmigłowce.

Zabezpieczenie tyłowe śmigłowców OGM w tym świetle powinno stanowić system obejmujący organizację i realizację wszystkich przedsięwzięć dotyczących zabezpieczenia lądowiskowego, inżynieryjno - lądowiskowego, materiałowego, medycznego oraz obsługi gospodarczo - bytowej stanu osobowego i sprzętu jak również obrony i ochrony bazowania.

Sposób organizacji jak i realizacji zabezpieczenia tyłowego pododdziałów śmigłowców również zależeć będzie od koncepcji wykorzystywania tych pododdziałów w składzie OGM oraz sposobów ich bazowania podczas działań bojowych.

Można wyodrębnić kilka wariantów bazowania pododdziałów śmigłowców podczas zabezpieczania działań bojowych OGM A /F/.

Wariant pierwszy - pułk śmigłowców bojowych

/pśb/ A będzie wspierał działania OGM A z za sił głównych bazując w odległości 30 km od rubieży styczności bojowej wojsk.

Z analizy warunków uwzględnionych w rozmachu działań OGM można wyciągnąć wniosek, że aby pśb mógł wspierać skutecznie działania OGM / na głębokość do 30 km w głąb ugrupowania nieprzyjaciela / należy przebazować go już w pierwszym dniu działań bojowych. Konieczne jest to ze względu na taktyczny promień działania

śmigłowców Mi-2. W przypadku wspierania OGM A przy wykorzystaniu śmigłowców Mi-24D potrzeba taka zajdzie dopiero w drugim dniu działań grupy manewrowej. W ciągu operacji OGM oderwie się od sił głównych na odległość do 90 km. Uwzględniając oddziaływania śmigłowców na obiekty nieprzyjaciela przed czołem OGM - 30 km, wspierać tę grupę będą mogły tylko śmigłowce Mi-24D. Śmigłowcom Mi-2 mimo maksymalnego, ale bezpiecznego przybliżenia lądowiska do rubieży styczności bojowej wojsk, przy zachowaniu stałej odległości bazowania od tej rubieży zabraknie taktycznego promienia działania już w połowie pierwszego dnia działań.

Zabezpieczenie tyłowe działań bojowych pododdziałów śmigłowców w tym wariantcie bazowania nie będzie się różnić od tego zabezpieczenia wykonywanego w warunkach standardowych, a główny wysiłek tyłów skupi się na wyszukiwaniu lądowisk i przebazowywaniu śmigłowców jak najbliżej pierwszych rzutów nacierających wojsk.

Wariant drugi - śmigłowce pśb A wydzielone do wsparcia działań OGM A bazują w jej rejonie bazowym. W tej sytuacji problem wspierania działań / ze względu na taktyczny promień działania śmigłowców / w zasadzie przestaje istnieć.

Śmigłowce będą przebazowywać się zgodnie z ogólnymi zasadami i według potrzeb wraz z siłami i środkami rozmieszczonymi w rejonie bazowym OGM A. Pojawi się natomiast problem zabezpieczenia tyłowego, szczególnie materiałowo - technicznego działań tych śmigłowców.

Wariant trzeci - śmigłowce pśb A bazują na lądowiskach w ugrupowaniu sił głównych Armii. Do zabezpieczenia działań bojowych OGM A zostaje wydzielona tylko grupa śmigłowców do wykonania określonych zadań z nakazanym limitem wylotów i w określonym czasie. Do wykonania zadań grupa śmigłowców wykorzystywać będzie lądowiska eskadry śmigłowców rozpoznawczo - łącznikowych

w rejonie bazowym OGM A lub lądowiska wysunięte w zależności od możliwości bazowania na lądowisku w rejonie bazowym.

W wariacie tym, podobnie jak w drugim nie będzie w zasadzie problemu z wykonaniem zadań przez śmigłowce ze względu na taktyczny promień działania. Wystąpią natomiast trudności z możliwością zabezpieczenia materiałowo - technicznego tej grupy śmigłowców.

Z tych trzech wariantów działania pododdziałów śmigłowców OGM najbardziej przydatnym jest z całą pewnością wariant drugi dlatego, że jedynie w tym wariacie bazowania śmigłowce mogą oddziaływać na potrzebną głębokość na siły i środki nieprzyjaciela oraz są gotowe do wezwania na pole walki w każdej chwili.

Reasumując zagadnienie należy stwierdzić, że :

1. Warunki działań OGM A /F/ oraz warunki działań zabezpieczającego te grupy lwl w znacznej mierze określają nie tylko potrzeby jakościowe i ilościowe środków materiałowych, lecz również potrzeby w zakresie wyposażenia tyłów lwl oraz organizację systemu zabezpieczenia tyłowego tego lotnictwa;
2. Organizacja zabezpieczenia tyłowego śmigłowców OGM A/F/ w decydującej mierze uzależniona jest od sposobu ich bazowania oraz od intensywności wykorzystania bojowego;
3. Duże tempo działań OGM wskazuje na potrzebę wyposażenia pododdziałów, śmigłowców w wysoce manewrowy transport samochodowy i to w takiej ilości by tyły śmigłowców miały możliwość działania dwurzutowego;
4. Ocena możliwości lotno - taktycznych, głównie taktycznego promienia działania śmigłowców wskazuje, że najbardziej korzystnym rejonem ich bazowania będzie rejon bazowy OGM. Jednakże bazowanie śmigłowców w rejonie bazowym nastręczy szereg trudności w zakresie realizacji zabezpieczenia tyłowego, głównie materiałowo-

wego i technicznego;

5. Do czynników wpływających na zabezpieczenie tyłowe działań bojowych śmigłowców OGM A /F/ należy zaliczyć:

- zabezpieczenie intensywnych wylotów / 5 i więcej na dobę/;
- różnorodność wykonywanych zadań, które wymagają szerokiego asortymentu środków materiałowych, szczególnie środków rażenia;
- prowadzenie działań bojowych w dzień i w nocy, w każdych warunkach atmosferycznych powodują konieczność utrzymywania w stałej gotowości stanu osobowego i sprzętu do zabezpieczenia działań bojowych śmigłowców;
- częste przebazowywanie śmigłowców OGM powoduje splot czynności związanych z organizacją zabezpieczenia tych przebazowań i przemieszczaniem rzutów naziemnych, jak również z zabezpieczaniem działań bojowych;
- realizację zabezpieczenia materiałowo - technicznego śmigłowców OGM w warunkach obawy o jego ciągłość. Dlatego też niezmiernie ważnego znaczenia nabiera organizacja pododdziałów tyłowych lwl i optymalizacja systemu zaopatrywania śmigłowców OGM;

6. Charakter działań OGM stawia przed zabezpieczeniem tyłowym śmigłowców następujące wymagania:

- wysokiej odporności na oddziaływanie nieprzyjaciela;
- maskowania działań, rozśrodkowania sił i środków na lądowiskach w rejonie bazowym OGM A /F/;
- posiadania jakościowo nowych pododdziałów umożliwiających realizację czynności zabezpieczenia tyłowego śmigłowców OGM podczas prowadzenia przez nie wysoce manewrowych działań bojowych.

Analiza potrzeb pododdziałów śmigłowców
wchodzących w skład OGM A /F/ wskazuje, że najpoważniejsze problemy

z zakresu zabezpieczenia tyłowego stanowić będzie zabezpieczenie lądowiskowe, materiałowe i techniczne. Dlatego dalsze rozważania będą dotyczyć tych trzech rodzajów zabezpieczenia.

2. Zabezpieczenie lądowiskowe działań bojowych
śmigłowców wchodzących w skład Operacyjnej
Grupy Manewrowej Armii /Frontu/

Bazowanie śmigłowców związków taktycznych OGM A/F/ oraz pśb A/F/ uzależnione jest między innymi częstotliwością zmian dyslokacji rejonów bazowych, w których te śmigłowce bazują, a które jak przewiduje się: dla rejonu bazowego OGM A wynosić będzie 3 - 4 razy a dla OGM F 2 - 3 razy w ciągu doby.

Głębokość manewru lądowiskowego uzależniona jest od tempa działań OGM A /F/ oraz tempa działań sił głównych. Jest ona różna w kolejnych dniach działań OGM i może wynosić od 60 do 15 km dla śmigłowców szturmowych oraz do 30 km dla śmigłowców rozpoznawczo - łącznikowych.

Potrzeby ilościowe lądowisk dla śmigłowców w rejonie bazowym zależą od przyjętego wariantu bazowania, ilości związków taktycznych tworzących OGM A/F/ oraz liczby śmigłowców przewidzianych do bazowania na lądowiskach w rejonie bazowym. Nie ulega wątpliwości, że dla śmigłowców rozmieszczonych w rejonie bazowym OGM A potrzeba będzie 1 - 2 lądowisk, a dla śmigłowców rozmieszczonych w rejonie bazowym OGM F 3 - 4 lądowisk dziennie. Wynika to z konieczności zachowania bezpieczeństwa, wysokiego stopnia gotowości bojowej, możliwości szybkiego odtwarzania gotowości eksploatacyjnej i bojowej śmigłowców oraz sprawnej realizacji

zabezpieczenia tyłowego działań, jak również z potrzeby maskowania bazowania pododdziałów śmigłowców.

Uwzględniając wspomianą konieczność częstego przebazowywania się eskadr rozpoznawczo - łącznikowych związków taktycznych OGM A, potrzeby lądowiskowe tych grup wyniosą od 3 do 8 lądowisk natomiast dla OGM F od 12 do 16 lądowisk w ciągu całego okresu działań OGM.

Jeżeli w rejonie bazowym OGM A /F/ rozmieszczone będą również pododdziały pśb, to niezbędna liczba lądowisk może się zwiększyć.

Bazowanie śmigłowców możliwe jest tylko na lądowiskach odpowiednio przygotowanych. Lądowiska te powinny być za czasu rozpoznane pod względem inżynieryjno - saperskim.

Prawidłowo wybrane i urządzone lądowisko powinno i musi odpowiadać szeregu wymogom, z których najważniejsze to: skryte usytuowanie, maskowane rozmieszczenie śmigłowców, odpowiednie warunki bezpieczeństwa pracy i odpoczynku.

Teren pod lądowisko powinien posiadać odpowiednio wytrzymałe, równe nawierzchnie, właściwe ukształtowanie pionowe i dobre drogi dla ruchu kołowego oraz wymagać minimalnego nakładu prac inżynieryjnych, jak również czasu do jego przygotowania, ze względu na brak w pododdziałach tyłowych śmigłowców OGM specjalistów i odpowiedniego sprzętu.

Do niezbędnych prac jakie należy wykonać na lądowisku zaliczamy: rozminowanie terenu, utwardzenie gruntu do potrzebnej wytrzymałości, usunięcie przeszkód w strefie podejść powietrznych, zasypywanie rowów, lejów i dołów oraz oznakowanie płaszczyzn startowych, stoisk i dróg manewrowych.

Na zabezpieczenie lądowiskowe w tej sytuacji składają się następujące przedsięwzięcia: rozpoznanie i przygotowanie

lądowisk, ich eksploatacja i konserwacja, wykonanie bieżących remontów i likwidacja skutków uderzeń przeciwnika na lądowiska oraz zapewnienie manewru lądowiskowego śmigłowców pod względem lądowiskowym.

Sztab /grupa operacyjna/ OGM A/F/ wspólnie z dowódcami pododdziałów lotniczych, na podstawie materiałów kartograficznych i danych z wstępnego rozpoznania, powinien wybierać tereny pod lądowiska dla pododdziałów śmigłowców. W wyniku dokładnej analizy terenu i danych zebranych z rozpoznania powinny zostać wstępnie wytypowane rejony bazowe OGM A /F/ na przewidywanych kierunkach ich działań, a w nich lądowiska dla śmigłowców.

Dokładne określenie konkretnych miejsc przeznaczonych na lądowiska w rejonie bazowym powinno się odbywać bezpośrednio po zajęciu obszaru przeznaczonego na ten rejon. Rozpoznanie to powinna przeprowadzać grupa rekonesansowa składająca się z przedstawicieli eskadr śmigłowców oraz oficerów pododdziałów tyłowych OGM. Środkiem transportu do bezpośredniego rozpoznania terenu przeznaczonego na rejon bazowy / węzeł lądowiskowy / może być śmigłowiec lub grupa śmigłowców.

Przygotowanie węzła lądowiskowego / lądowiska/ w rejonie bazowym wymaga realizacji szeregu przedsięwzięć przygotowawczych w bezpośredniej bliskości nieprzyjaciela oraz podczas jego oddziaływania na siły i środki OGM, a czas przeznaczony na dokonanie tych przedsięwzięć będzie ograniczony.

Wobec takich warunków możliwości przygotowania lądowisk będą znacznie ograniczone. W tym przypadku organizator węzła lądowiskowego /dowódca grupy rekonesansowej/ musi głównie oprzeć swą pracę na odpowiednim wyborze terenu.

Podstawową zasadą stosowaną podczas wyboru terenu pod lądowiska w rejonie bazowym będzie wybór odpowiedniej

wielkości płaszczyzn niewymagających dużego nakładu pracy. Prace te powinny ograniczać się: do usunięcia przeszkód w strefie podejść powietrznych, niewielkiej niwelacji terenu, zasypania rowów, usuwania krzewów, pojedynczych drzew i korzeni oraz utwardzania gruntu, a w następnej kolejności do oznakowania płaszczyzn startowych oraz stoisk dla śmigłowców. Teren uprzednio powinien być sprawdzony, czy nie jest zaminowany i skażony. W okresie zimy należy również usunąć śnieg, zasy i gołoledź.

Zakres prac niezbędnych do przygotowania lądowisk nie powinien przekraczać możliwości sił i środków będących na wyposażeniu pododdziałów śmigłowców planowanych do bazowania na tych lądowiskach.

Pozostałe przedsięwzięcia przygotowawcze związane z przeszukaniem terenu, usuwaniem min i niewybuchów oraz przygotowaniem gróg dojazdowych do węzła lądowiskowego i między lądowiskami muszą być realizowane równocześnie z rozpoczęciem przygotowania lądowisk.

Z powyższego wynika, że przemieszczenie rzutu zabezpieczenia naziemnego ze starego węzła lądowiskowego w dotychczasowym rejonie bazowym do nowego lądowiska / węzła lądowiskowego / w nowym rejonie bazowym powinno nastąpić z takim wyliczeniem, by rzut ten osiągnął nowe lądowisko z takim zapasem czasu, który umożliwi mu je przygotować do przybycia rzutu bojowego. Dlatego też rzut zabezpieczenia naziemnego pododdziału śmigłowców będzie zmuszony przemieszczać się bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym pierwszorzutowych wojsk OGM/F/, względnie w czole kolumny wojsk wychodzących do nowego rejonu bazowego.

Ze względu na szczupłe siły i środki zabezpieczenia lądowiskowego w lwl biorącym udział w OGM może zajść potrzeba udzielania pomocy pododdziałom tyłowym śmigłowców w zakresie przygotowania lądowisk. Wówczas to pomocy tej powinny udzielić pododdzia-

ły inżynieryjno - saperskie wojsk lądowych OGM A /F/, które posiadają odpowiedni sprzęt do wykonywania określonych prac. Oczywiście zakres tej pomocy uzależniony będzie od potrzeb pierwszorzutowych oddziałów OGM w zakresie zabezpieczenia inżynieryjno - saperskiego.

Sytuacja bojowa i warunki terenowe mogą sprawić, że wojska inżynieryjne OGM A/F/ nie będą w stanie podołać własnym zadaniom, dlatego nie będą mogły wykonać prac na korzyść zabezpieczenia lądowiskowego.

Intensywne wykorzystywanie lądowisk znajdujących się w rejonie bazowym będzie wymagać od służby lądowiskowej pododdziałów śmigłowców właściwej eksploatacji ich nawierzchni. Właściwa eksploatacja polegać będzie głównie na codziennym sprawdzaniu nawierzchni lądowiska, usuwaniu skutków uderzeń nieprzyjaciela /głównie lejów po bombach/, zagęszczaniu gruntów oraz, szczególnie w okresie zimy, usuwaniu śniegu i gołoledzi.

Ważnym zadaniem służby lądowiskowej będzie również maskowanie lądowisk, a szczególnie ukrycie znajdującego się na nich sprzętu oraz ruchu tego sprzętu na terenie lądowiska.

Jeżeli chodzi o remont lądowisk po uderzeniu środków napadu powietrznego lub artylerii nieprzyjaciela, to będzie on polegał głównie na zasypywaniu lejów po wybuchach i ich zagęszczeniu.

Do zasypywania lejów po wybuchach bomb lotniczych lub pocisków artyleryjskich należy wykorzystywać grunt miejscowy, który można zebrać wokół leja w ilości około 40% potrzeb. Pozostałe 60% gruntu należy dowieźć z poboczy lądowiska.

Przy uderzeniu na lądowisko, dla przykładu samolotów nieprzyjaciela, które wykonają uderzenie w zakresie zniszczeń średnich /około 6-8 lejów po bombach 250 kg/, do remontu trzeba wykorzystać od 300 do 400 wywrotkorejsów do dowozu ziemi, 3-6 spychaczy do zgarniania ziemi do lejów i tyleż samo walców do

jej utwardzenia przez 8-10 godzin.

W tym przypadku wszystkie prace związane z remontem lądowiska, przy braku sił i środków zabezpieczenia inżynieryjno - saperskiego w pododdziałach tyłowych śmigłowców, można wykorzystać tylko dwa wyjścia : do remontu lądowiska zaangażować siły i środki inżynieryjno-saperskie OGM A/F/ lub przebazować się na inne lądowisko.

Ponieważ czas remontu lądowiska z zasady będzie przekraczał czas bazowania śmigłowców na lądowiskach w danym rejonie bazowym, bardziej korzystnym będzie opuszczenie zniszczonego lądowiska i przebazowanie eskadr śmigłowców na inne lądowiska.

Przedstawione problemy zabezpieczenia lądowiskowego nasuwają szereg wniosków, których przynajmniej częściowa realizacja z pewnością polepszyłyby proces tego zabezpieczenia. Oto ważniejsze z tych wniosków:

1. Manewr lądowiskowy będzie zależny od częstotliwości zmiany rejonów bazowych OGM i będzie dokonywany, w zależności od szczebla grupy, od 2 do 4 razy w ciągu doby. Taka częstotliwość manewru wskazuje, że na poszczególnych lądowiskach należy wykonywać tylko te prace, które umożliwią bazowanie i zabezpieczenie działań bojowych śmigłowców w minimalnym, niezbędnym zakresie;
2. Potrzeby ilościowe lądowisk w poszczególnych rejonach bazowych będą wynosić od 3 - 8 do 12 - 16 na rejon bazowy A lub F. Tak duża liczba lądowisk wymagać będzie wydzielenia znacznych sił i środków do grup rekonesansowych, przygotowania lądowisk i ich remontu po uderzeniach nieprzyjaciela;
3. Aktualny stan sił i środków zabezpieczenia inżynieryjno - lądowiskowego znajdujących się w pododdziałach tyłowych śmigłowców nie zabezpiecza wykonania zadań związanych z przygotowaniem i utrzymaniem dla wszystkich eskadr lądowisk wydzielonych do OGM.

Dlatego znaczną część zadań, szczególnie w zakresie przygotowania lądowisk i ich remontu, powinny wykonywać pododdziały inżynierskie OGM A/F/;

4. Zakres prac związanych z przygotowaniem lądowisk może być minimalny, gdy teren pod lądowiska będzie wybrany tak, by zakres prac był najmniejszy. Dużą rolę w tym zakresie mogą spełniać grupy rekonesansowe, które powinny składać się z przedstawicieli wojsk lądowych wybierających rejon bazowy i przedstawicieli lotnictwa wybierających lądowiska. Taki skład grup rekonesansowych nie tylko umożliwi wybranie odpowiednich terenów, lecz również umożliwi wybór tego samego terenu przez różne służby;
5. Przebazowanie sił i środków zabezpieczenia naziemnego pododdziałów śmigłowców, szczególnie zabezpieczenia inżynieryjno - lądowiskowego, powinno być realizowane w pierwszej kolejności, jeszcze w składzie pierwszych rzutów OGM. Tak szybkie wysłanie tych sił, umożliwi znacznie przygotowanie lądowisk do działań;
6. Podczas poważnego uszkodzenia nawierzchni lądowiska przez środki napadu powietrznego nieprzyjaciela, lepiej będzie opuścić te lądowisko i przebazować się na inne niż prowadzić prace remontowe. Angażuje to mniejszą ilość sił i środków a umożliwia poprawę bazowania pododdziałów śmigłowców.

Utworzenie dla eskadr śmigłowców wchodzących w skład OGM A /F/ kompanii lądowiskowo - technicznych, które posiadałyby w swym składzie plutony lądowiskowe i remontowe usunęłyby część problemów przedstawionych powyżej. Wyposażenie tych kompanii w przyczepy niskopodwoziowe i szybkie ciągniki nie zmniejszyłoby manewrowości pododdziałów zabezpieczenia tyłowego śmigłowców.

3. Zabezpieczenie materiałowe pododdziałów
śmigłowców wchodzących w skład Operacyjnej
Grupy Manewrowej Armii /Frontu/

Zabezpieczenie materiałowe pododdziałów śmigłowców wchodzących w skład OGM A /F/ stanowi jedno z podstawowych zadań ich pododdziałów tyłowych. Jeżeli ogólne zasady zabezpieczenia materiałowego nie ulegną zasadniczym zmianom to realizacja tego zabezpieczenia może i z pewnością napotkać na poważne trudności. Trudności te wystąpią w dwóch aspektach: utrzymywania zapasów ruchomych w pododdziałach śmigłowców i dostarczania środków materiałowych do tych pododdziałów z zewnętrznych źródeł zaopatrzenia materiałowego.

Wielkość potrzeb materiałowych pododdziałów śmigłowców OGM zależeć będzie od: składu grupy śmigłowców w OGM, typu śmigłowców wchodzących w skład grupy śmigłowców OGM, natężenia działań bojowych śmigłowców.

Potrzeby materiałowe śmigłowców OGM A/F/ będą zaspakajane z zapasów przewożonych przez pododdziały tyłowe, jak również z zapasów przydzielonych przez szczebel nadrzędny i dostarczanych z głębi oraz częściowo przez wykorzystanie zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych.

Ciągłość zabezpieczenia materiałowego śmigłowców wchodzących w skład OGM A /F/ zapewniać się powinno przede wszystkim przez utrzymywanie odpowiednich zapasów ruchomych w pododdziałach tyłowych śmigłowców, w ilości potrzebnej do wykonania całości zadania bojowego, a dopiero w następnej kolejności przez uzupełnianie

zapasów drogą dowozu ze szczebli nadrzędnych, a tylko niekiedy drogą manewru środkami materiałowymi wewnątrz ugrupowania śmigłowców działających w OGM.

Ilość i asortyment środków materiałowych w pododdziałach zabezpieczenia tyłowego OGM powinny gwarantować ciągle i terminowe zabezpieczenie działań bojowych śmigłowców przez okres ich działalności w grupie, a więc: OGM A - na 4 - 5 dni, a OGM F - na 8 - 10 dni.

Przy bardzo ogólnych kalkulacjach do przewozu takiej ilości środków materiałowych potrzebaby było wydzielić : dla potrzeb śmigłowców OGM A od 50 do 60 samochodów ciężarowych i od 30 do 40 dystrybutorów paliwa analogiczne wielkości dla potrzeb śmigłowców wynoszą od 160 do 180 samochodów ciężarowych i od 70 do 90 dystrybutorów paliwa.

Tak dużej ilości transportu nie może zgromadzić żaden pododdział tyłowy śmigłowców. Mogą takie zadanie wykonać pododdziały tyłowe śmigłowców wspólnie z tyłami OGM A/F/. Jednakże zarówno pododdziały tyłowe śmigłowców jak i OGM musiałyby być wzmocnione: transportem nalewczym - 180 szt, transportem ciężarowym - 80 szt.

Przy obecnie zakładanych etatach pododdziałów zabezpieczenia tyłowego zarówno śmigłowców jak i pododdziałów tyłowych OGM, koniecznie należy organizować dowóz środków materiałowych. Dowóz ten może być organizowany w pierwszym lub drugim dniu działań OGM transportem samochodowym, natomiast w dalszych dniach działań bojowych OGM transportem powietrznym.

Z powyższej analizy potrzeb materiałowych wynika, że zorganizowanie właściwego zabezpieczenia materiałowego będzie gwarantem pełnego i terminowego zaspokojenia potrzeb materiałowych śmigłowców OGM A /F/. Mogą tu być wykorzystane następujące

warianty działania:

1. Potrzebne środki materiałowe na całą operację OGM A /F/ zabierają na własny transport pododdziały tyłowe śmigłowców;
2. Pododdziały tyłowe śmigłowców zabierają taką ilość środków materiałowych jaką są w stanie przewieźć etatowym transportem samochodowym /1-2 dni działań bojowych/. Pozostałe środki / na od 3 - 4 do 6 - 8 dni / zabierają środki transportowe OGM A /F/;
3. Utworzona grupa materiałowego zabezpieczenia /GMTZ/, w wielkości dostosowanej do ilości i zadań śmigłowców OGM, zabiera środki materiałowe na 4 - 5 dni działań. Pozostałe środki do końca działań zabiera OGM A/F/ ;
4. Pododdziały tyłowe śmigłowców lub utworzona GMTZ zabiera środki na 4 - 5 dni działań bojowych. Na pozostałe dni działań bojowych środki materiałowe zostają dowieszone z poza linii styczności bojowej wojsk.

Pierwszy i drugi wariant działania jest korzystny ze względu na wyeliminowanie konieczności organizowania dowozu środków materiałowych w toku realizacji zadań. Jednak warianty te zakładają konieczność zwiększenia ilości środków transportowych w pododdziałach tyłowych śmigłowców i OGM A/F/ o około 200%.

Korzystniejszym wariantem z punktu widzenia zabezpieczenia wykonania zadań jest wariant trzeci, który zakłada wykorzystanie do zabezpieczenia działań śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych i szturmowych OGM A , utworzenie grupy materiałowo-technicznego zabezpieczenia tych śmigłowców.

Grupa ta składałaby się z niezbędnych sił i środków kompanii zabezpieczenia lądowiskowo-technicznego śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych oraz sił i środków etatowej kompanii zabezpieczenia lądowiskowo-technicznego śmigłowców szturmowych,

względnie wydzielonych sił z batalionu zaopatrzenia pśb.

Zadaniem tej grupy będzie zabezpieczenie działań bazujących w rejonie bazowym śmigłowców związku taktycznego oraz eskadr śmigłowców szturmowych lądujących tam doraźnie lub bazujących na stałe.

Grupa zabezpieczenia materiałowego przemieszczałaby się wraz z tyłami ogólnowojskowymi od momentu rozpoczęcia działań przez OGM. Środki materiałowe zużywane byłyby na bieżąco przez śmigłowce związków taktycznych oraz przez śmigłowce szturmowe. Grupa ta przewoziłaby środki materiałowe na okres pięciu dób działań z natężeniem sześciu wylotów na dobę dla śmigłowców Mi-2 oraz na pięć dób działań śmigłowców Mi-24D z natężeniem trzech wylotów eskadry w ciągu doby.

Uwzględniając jednak warunki i okoliczności w jakich OGM będą prowadziły działania bojowe / straty w środkach materiałowych itp/ należy zakładać częste wykorzystywanie wariantu czwartego tj. konieczności dowozu środków materiałowych dla śmigłowców.

Do dowozu środków materiałowych w koniecznych sytuacjach należałoby wykorzystywać śmigłowce pułku śmigłowców transportowych i samoloty pułku lotnictwa transportowego, a szczególnie klucz śmigłowców transportowych Mi-6 lub Mi-8, który etatowo podlegałby oddziałowi zaopatrywania lwl Brygady Materiałowego Zaopatrywania Armii w środki materiałowe.

Transport lotniczy jest niewątpliwie predystynowanym środkiem, pozwalającym na szybkie dostarczanie środków materiałowych w warunkach, kiedy użycie innych środków transportowych jest bardzo trudne lub wręcz niemożliwe. Równoległe z tym trzeba sobie zdawać sprawę z tego, że z zasady do dowozu środków materiałowych do OGM będą się nadawać tylko śmigłowce.

Problem zabezpieczenia materiałowego OGM, działających w głębi operacyjnej przeciwnika w oderwaniu od sił głównych, przez lotnictwo transportowe /śmigłowce/ można rozpatrywać jako zabezpieczenie materiałowe wojsk walczących w okrążeniu.

W każdym wypadku dowóz środków materiałowych transportem powietrznym powinien być związany z ewakuacją sił i środków z rejonu bazowego wojsk OGM A /F/ poza linię frontu.

Należy również podkreślić to, że lotnictwo transportowe w toku działań bojowych będzie wykonywało zadania nie tylko na korzyść OGM, ale również na korzyść pozostałych związków operacyjnych frontu.

Dowódcy OGM od dowódcy Frontu otrzymają tylko limit wylotów lotnictwa transportowego działającego na ich korzyść w okresie trwania operacji. Dlatego też należy tak zaplanować i zorganizować wykorzystanie tego limitu lotnictwa transportowego, by użyte ono było w momentach koniecznych potrzeb i by zabezpieczono temu lotnictwu właściwe warunki wykonania zadania dowozu środków materiałowych OGM A/F/.

Z powyższych rozważań wynikają następujące wnioski:

1. Potrzeby środków materiałowych do zabezpieczenia działań bojowych śmigłowców OGM, znacznie przewyższają możliwości przewozowe ich pododdziałów zabezpieczenia tyłowego;
2. Duża częstotliwość wylotów śmigłowców OGM w ciągu doby, lecz krótkotrwałych, spowoduje duże zużycie środków rażenia przy mniejszym zużyciu paliwa. W związku z tym powstanie między innymi problem dostarczania środków rażenia dla śmigłowców;
3. Najkorzystniejszym wariantem zabezpieczenia materiałowego śmigłowców OGM jest wariant, w którym śmigłowce prowadzić będą działania bojowe z rejonów bazowych i zabezpieczane będą przez

grupy MTZ utworzone z etatowych kompanii zabezpieczenia materiałowo - technicznego eskadr śmigłowców rozpoznawczo - łącznikowych i eskadr śmigłowców szturmowych, względnie z kompanii zabezpieczenia lądowiskowo - technicznego eskadr śmigłowców rozpoznawczo - łącznikowych i wydzielonych sił i środków z batalionu zaopatrzenia pśb.

4. Do doraźnego zaopatrywania w środki materiałowe śmigłowców OGM wykorzystywać klucz śmigłowców transportowych Mi-8 lub Mi-6. Klucz ten powinien bazować w rejonie oddziału zabezpieczenia lwl w środki materiałowe, który stanowiłby etatową komórkę organizacyjną BMZA.
5. Do zaopatrywania śmigłowców OGM drogą powietrzną wykorzystywać lądowiska eskadr, dla których przeznaczone są środki materiałowe, względnie przechwycone przez OGM lotniska przeciwnika /tzw. lotniska zaopatrywania i ewakuacji/, na których lądować będą mogły samoloty transportowe. Również wykorzystywać do zaopatrywania śmigłowców OGM wysunięte rejony składowania środków materiałowych, do których środki te dostarczane będą śmigłowcami klucza śmigłowców transportowych BMZA lub śmigłowcami pśb.
6. W procesie zabezpieczenia materiałowego śmigłowców OGM wykorzystywać w maksymalnym zakresie zasoby miejscowe i zdobycze wojenne.

4. Zabezpieczenie techniczne działań bojowych

śmigłowców działających w składzie

Operacyjnej Grupy Manewrowej

Zabezpieczeniem technicznym lwi OGM będziemy nazywali ten rodzaj działalności zabezpieczającej jego pododdziałów tyłowych, której głównym celem jest odtwarzanie sprawności i gotowości technicznej /eksploatacyjnej / śmigłowców oraz naziemnego sprzętu transportowego, jak również pozostałego sprzętu technicznego.

Na funkcjonowanie zabezpieczenia technicznego działań bojowych śmigłowców OGM i ich pododdziałów tyłowych wpływają między innymi:

- masowość występowania sprzętu technicznego w pododdziałach i oddziałach śmigłowców;
- złożoność sprzętu technicznego wymagająca umiejętności fachowych w utrzymaniu jego sprawności;
- złożoność i duża dynamika działań bojowych wojsk;
- silne oddziaływanie nieprzyjaciela;
- brak nowego sprzętu technicznego do uzupełniania lub ograniczone możliwości zasilania nim walczących OGM.

Do najważniejszych przedsięwzięć zabezpieczenia technicznego śmigłowców OGM i ich pododdziałów tyłowych zalicza się:

- terminowe przeprowadzanie przeglądów i obsługa śmigłowców, pojazdów samochodowych oraz pozostałego sprzętu technicznego;
- organizacja technicznego zamykania kolumn rzutów zabezpieczenia naziemnego podczas ich przemieszczania;
- ewakuacja niesprawnego technicznie i uszkodzonego sprzętu techni-

cznego.

W działaniach OGM mogą brać udział jedynie sprawne technicznie śmigłowce i pozostała technika zabezpieczenia naziemnego.

Do utrzymania sprawności technicznej sprzętu w pododdziałach i oddziałach OGM przeznaczone są służby techniczne. W przypadku śmigłowców - służba inżynieryjno-lotnicza a pozostałego sprzętu technicznego służby techniczne batalionu zaopatrzenia i kmtz - głównie służba samochodowa.

Na podstawowych szczeblach organizacyjnych / pododdział lotniczy / służby techniczne zajmują się głównie obsługą techniczną i naprawami drobnymi śmigłowców oraz obsługą techniczną i remontami średnimi pozostałego sprzętu technicznego.

Zabezpieczenie techniczne działań bojowych lwi OGM jest bardzo ważnym w systemie zabezpieczenia działań bojowych śmigłowców. Od sprawności technicznej sprzętu zależy bowiem właściwa realizacja zadań bojowych i ich zabezpieczenie naziemne.

Do prowadzenia działań bojowych śmigłowce i sprzęt zabezpieczający te działania powinien dysponować najwyższym współczynnikiem sprawności technicznej tzn. śmigłowce powinny dysponować dużym zapasem resursu silnika, a transport samochodowy i pozostały sprzęt techniczny największym zapasem przebiegu kilometrów do najbliższego przeglądu technicznego czy naprawy.

Wynika to z tego, że w czasie prowadzenia działań bojowych przez OGM, ze względu na ograniczone możliwości czasowe, będą pomijane niektóre prace i czynności nie mające wpływu na gotowość bojową śmigłowców OGM i sprawność techniczną pojazdów mechanicznych oraz pozostałego sprzętu obsługi, które w warunkach pokojowych czy w warunkach działania w składzie głównych sił uderzeniowych będą wykonywane.

Czynności zabezpieczenia technicznego lwl OGM

będą realizowane w następujących etapach:

1. Zabezpieczenie techniczne w rejonie wyjściowym OGM, gdzie w zasadzie obsługa sprzętu technicznego może być realizowana w 100%;
2. Zabezpieczenie techniczne w trakcie prowadzenia działań bojowych OGM, podczas których służba inżynieryjno - lotnicza będzie realizowała w zasadzie obsługi bieżące na śmigłowcach a na pozostałym sprzęcie służby techniczne będą wykonywały obsługi codzienne;
3. Zabezpieczenie techniczne lwl OGM w rejonie bazowym, gdzie w czasie od 4 do 6 godzin w przypadku OGM A i od 8 do 10 godzin OGM F będzie można oprócz czynności związanych z obsługą codzienną wykonać obsługę po ilości godzin eksploatacyjnych i określonym przebiegu kilometrów, przepracowanych motogodzinach oraz przeprowadzić selekcję sprzętu przeznaczonego do ewakuacji, jak również niektóre naprawy o małym zakresie robót.

W czasie działań bojowych personel służby inżynieryjno - lotniczej śmigłowców związków taktycznych oraz eskadr śmigłowców szturmowych pśb OGM A zgodnie z przyjętymi wcześniej etapami działania będzie realizował następujące zadania:

- obsługi bieżące zgodnie z jednolitym zestawem obsługi technicznej /JZOT/ czasu "W";
- odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców do kolejnych lotów bojowych;
- usuwanie defektów i usterek oraz wymianę agregatów;
- remont drobny;
- rozérodkowanie i maskowanie śmigłowców;
- dezaktywację śmigłowców.

Natomiast eskadra techniczna pśb A podczas działań bojowych OGM F będzie wykonywała następujące zadania:

- remonty drobne i bieżące;
- wymianę silników, zespołów i urządzeń oraz agregatów;
- remont pojedynczych zespołów urządzeń, agregatów i przyrządów oraz innego wyposażenia śmigłowców;
- regulacja urządzeń, zespołów, instalacji i układów sterowania;
- diagnostykę w zakresie przyczyn niesprawności śmigłowców;
- obsługi okresowe zgodnie z jednolitym zestawem obsług technicznych czasu "W" w okresie między operacyjnym;
- pomoc specjalistyczną w ewakuacji śmigłowców kwalifikujących się do remontu średniego i głównego;
- odzysk części i zespołów ze śmigłowców nie kwalifikujących się do remontu;
- pomoc specjalistyczną personelowi SIL eskadr śmigłowców związków taktycznych w zakresie usuwania niesprawności śmigłowców przez kierowanie w odpowiednie rejony grup remontowych drogą powietrzną.

Eskadra techniczna swoje zadania może wykonywać w dwóch wariantach: w miejscu bazowania, na sprzęcie dostarczo-
nym transportem kołowym lub powietrznym, względnie w przygodnym
terenie na sprzęcie, którego nie można przetransportować w/w tra-
nsportem, lub który można szybciej usprawnić na miejscu.

W wariantcie tym, grupy remontowe wraz z częściami zamiennymi i zestawami remontowymi mogą być transportowane drogą powietrzną do wyznaczonych miejsc przeprowadzenia remontu.

Możliwości i potrzeby obsługowo - remontowe śmigłowców siłami służby inżynieryjno - lotniczej lwl będą zależne od stopnia ukończenia ludźmi i sprzętem tych służb oraz od liczby uszkodzonego sprzętu przeznaczonego do remontu.

Z bilansu możliwości i potrzeb przerobowych służb inżynieryjno - lotniczych wynika, że niedobór mocy przerobowej w pierwszym dniu operacji będzie wynosił 18 110 roboczogodzin ,

a w czasie całej operacji 163 180 roboczogodzin.

W związku z tym nie zostałyby wykonane następujące ilości remontów śmigłowców:

- średnich - 22 ;
- bieżących - 174 ;
- drobnych - 760

wykonanych może być tylko 694 remonty.

Efektywność wykorzystania służby inżynierijno - lotniczej do wykonywania remontu śmigłowców OGM F zmniejsza się dodatkowo przez częste przemieszczanie warsztatów remontowych wraz z rzutami zabezpieczenia naziemnego pśb. Praktycznie uniemożliwia to wykonanie remontów polowych, których czasokres przekracza 24 godziny / remonty średnie i znaczna część remontów bieżących/.

Oceniając aktualny stan zabezpieczenia inżynierijno - lotniczego można stwierdzić, że służba inżynierijno - lotnicza lwl OGM A/F/ obecnym stanem sił i środków nie jest w stanie realizować wszystkich przedsięwzięć zabezpieczenia technicznego / szczególnie remontów /, ponieważ:

- eskadry śmigłowców związków taktycznych OGM działające w oderwaniu od zaplecza nie dysponują żadnym wyposażeniem remontowym, a stan ilościowy ich personelu inżynierijno-lotniczego może zabezpieczyć obsługę śmigłowców tylko z jednego położenia;
- eskadry techniczne pśb aktualnym stanem sił i środków nie są w stanie wykonać wszystkich zadań na korzyść eskadr śmigłowców;
- aktualna struktura organizacyjna służby inżynierijno - lotniczej nie przewiduje śmigłowców do szybkiego przerzutu sił i środków celem udzielenia pomocy technicznej eskadrom oraz do ewakuacji śmigłowców.

W takiej sytuacji, chcąc zapewnić właściwe warunki do realizacji zadań eskadrom śmigłowców działającym w OGM A/F/

należy:

- w istniejącym polowym warsztacie lotniczym pśb zwiększyć stan osobowy ze 110 do 210 osób;
- uzupełnić na czas "W" istniejącą w plwl eskadrę techniczną tak, aby można było przeformować ją na dwie eskadry techniczne: jedną dla eskadr śmigłowców szturmowych pśb, drugą dla eskadr śmigłowców rozpoznawczo - łącznikowych związków taktycznych, eskadry lotnictwa łącznikowego i kluczy śmigłowców Armijnej Brygady Rakiet Operacyjno - Taktycznych i Armijnej Brygady Artylerii Armat;
- sformować na czas "W" w eskadrach śmigłowców związków taktycznych i eskadrze łącznikowej Armii klucze remontu śmigłowców;
- sformować na czas "W" przy eskadrze technicznej pśb względnie przy eskadrze technicznej lotnictwa łącznikowego Armii klucz śmigłowców transportowych Mi-8 z odpowiednim wyposażeniem do udzielania szybkiej pomocy technicznej eskadrom śmigłowców związków taktycznych oraz eskadrom śmigłowców szturmowych;
- w wypadku dużych strat dobowych OGM A/F/, w celu zapewnienia ciągłości wsparcia śmigłowcowego działań tych grup, dowódca Armii Ogólnowojskowej / Armii Pancernej / w stosunku do eskadr śmigłowców rozpoznawczo - łącznikowych związków taktycznych i eskadr śmigłowców szturmowych pśb A, a dowódca Frontu w stosunku do śmigłowców pśb F powinni mieć prawo decyzji / zgodnie ze swoimi kompetencjami / do uzupełniania śmigłowców OGM z innych eskadr śmigłowców związków taktycznych i pśb.

Jeżeli chodzi o zabezpieczenie techniczne sprzętu naziemnego i pojazdów mechanicznych śmigłowców OGM A/F/, to problem swą złożonością nie odbiega od omawianego powyżej. Etatowe pododdziały zabezpieczenia tyłowego eskadr śmigłowców rozpoznawczo -
- łącznikowych związków taktycznych posiadają bardzo ograniczone

możliwości remontu pojazdów i pozostałego sprzętu technicznego ze względu na wyposażenie tych pododdziałów w jeden samochód warsztat /B₁ sam/ przeznaczony do remontu naziemnego sprzętu technicznego. Batalion zaopatrzenia pśb A/F/ posiada w swoim składzie organizacyjnym plutony remontu pojazdów kołowych /plrpk/, który może być wykorzystywany podczas zabezpieczenia śmigłowców OGM F, wówczas gdy pśb działa w składzie OGM całością sił i środków.

Skład organizacyjny pododdziałów zabezpieczenia naziemnego, a głównie wyposażenie techniczne tych pododdziałów wskazuje, że w wyposażeniu tym znajduje się wiele sprzętu w pojedynczych egzemplarzach. Zniszczenie /uszkodzenie/ tego sprzętu może doprowadzić do nie wykonania zadania bojowego przez śmigłowce OGM A/F/.

Zniszczenie lub poważne uszkodzenie transportu ciężarowego i nalewczego oraz nie wyremontowanie w krótkim czasie tego transportu uniemożliwi przewóz koniecznych zapasów środków materiałowych i sprzętu technicznego.

Ocena współczesnego pola walki i warunków w jakich będą działały śmigłowce i ich pododdziały zabezpieczenia tyłowego, wchodzące w skład OGM A/F/ wskazuje, że straty w sprzęcie technicznym i transporcie samochodowym mogą być dość duże. Straty te podczas ćwiczenia "Lato - 82" szacunkowo wynosiły od 12 do 14% na dobę. Za okres działania OGM na terenie nieprzyjaciela straty te kalkulacyjnie dochodziły do 60 - 70%.

Przy tej wielkości stratach w sprzęcie technicznym i w pojazdach mechanicznych może dojść w szybkim czasie do takich braków, które uniemożliwią wykonywanie zadań zabezpieczenia tyłowego śmigłowców OGM A/F/ przez pododdziały zabezpieczające.

Przyjmując, że działania bojowe śmigłowców OGM A/F/ zabezpieczać będzie proponowana powyżej GMTZ w składzie około

150 pojazdów mechanicznych, to prognozowane straty tych pojazdów będą dziennie wynosiły od 18 do 21 pojazdów. Z powyższych ilości do poszczególnych rodzajów remontów zgodnie z zakładanymi prognozami należy zaliczyć:

- remontu bieżącego - 8-10 pojazdów;
- remontu średniego - 3-4 pojazdy;
- remontu kapitalnego - 2-3 pojazdy;
- strat bezpowrotnych - 3-4 pojazdy.

Do wyremontowania takiej liczby pojazdów mechanicznych niezbędny jest warsztat typu RWRS, którego możliwości remontowe nie byłyby mniejsze od podanych prognostycznie potrzeb w tym zakresie.

Przewidywany do wprowadzenia w skład grupy zabezpieczenia materiałowo - technicznego pluton remontu pojazdów kołowych do pracy w warunkach polowych mógłby rozwijać:

- stanowisko obsługi technicznej / WOS, B₁ sam /;
- stanowisko remontów bieżących / B₁ sam i B₂ sam /;
- stanowisko spawalnicze i kuźnię / B₂ sam /;
- siłownię PAD - 16 ;
- stację ładowania akumulatorów.

Zakładając, że pojazdy mechaniczne wydzielone do GMTZ śmigłowców OGM, będą miały duży zapas kilometrów przebiegu międzyremontowego i międzyobsługowego oraz, że w większości pojazdy te będą technicznie sprawne, rozwijane przez plrpk stanowisko obsługi technicznych będzie mogło wspomagać działalność stanowiska remontów bieżących.

Uwzględniając również to, że plrpk będzie dysponował tylko ośmioma godzinami czasu na prowadzenie obsług i remontów, to przy swoim ukompletowaniu będzie posiadał potencjalne możliwości remontowe - 240 roboczogodzin na dobę.

Przedstawione uprzednio średniodobowe potrzeby remontowe: do 10 rb, do 4 rś oraz trzech rk wymagają dobowego wykorzystania potencjału remontowego w wysokości 280 roboczogodzin. Z powyższego porównania wynika, że możliwości remontowe plrpk są niewystarczające. Zabraknie bowiem około 40 roboczogodzin do wykonania dobowych potrzeb remontowych naziemnego sprzętu technicznego.

W przeprowadzonym bilansie możliwości i potrzeb remontowych brak jest porównań związanych z potrzebami remontowymi po użyciu przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia na siły i środki OGM A/F/ znajdujących się w rejonie bazowym. Z całą pewnością możliwości remontowe nie pokrywałyby występujących po masowych stratach potrzeb remontowych.

Dlatego też dla zaspokojenia potrzeb remontowych GMTZ śmigłowców OGM A/F/ należałoby wykonać szereg przedsięwzięć organizacyjnych, z których najważniejsze to:

a/ W zakresie przygotowania śmigłowców i transportu samochodowego oraz pozostałego sprzętu technicznego do działań w składzie OGM A/F/:

- wyposażenie pododdziałów śmigłowców i ich zabezpieczenia tyłowego w sprzęt o dużej sprawności technicznej i odporności na oddziaływanie nieprzyjaciela;
- dobranie do działań w składzie OGM A/F/ sprzętu technicznego o dużych zapasach przebiegów międzyremontowych;
- wykonanie, przed wprowadzeniem pododdziałów śmigłowców w skład OGM A/F/, obsługi i przeglądów technicznych o jeden wyżej niż to wynika z potrzeb;
- zapewnienie rejonom bazowym OGM silnej obrony przeciwlotniczej i naziemnej w celu nie dopuszczenia do powstania dużych strat w sile żywej i sprzęcie technicznym.

b/ W zakresie organizacji pododdziałów zabezpieczenia technicznego

wchodzących w skład GMTZ OGM A/F/:

- pododdziały tyłowe przeznaczone do zabezpieczenia materiałowo-technicznego śmigłowców OGM wyposażać w plrpk lub RWRS, które byłyby w stanie zabezpieczyć obsługi i remonty pojazdów mechanicznych do 15 - 17% strat w stosunku dobowym;
- stan osobowy pododdziałów zabezpieczenia technicznego śmigłowców OGM A/F/ przygotować w zakresie wzajemnej współpracy i pomocy z pododdziałami zabezpieczenia technicznego pojazdów mechanicznych i innego sprzętu naziemnego;
- przyzwyczaić ludzi wchodzących w skład pododdziałów zabezpieczenia tyłowego śmigłowców OGM A/F/ do wykorzystywania w maksymalnym stopniu zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych w celu uzupełniania i remontu własnego sprzętu technicznego.

* * *

Z szerokiej i właściwie jeszcze dotychczas nierozwiązanej problematyki zabezpieczenia tyłowego śmigłowców wchodzących w skład OGM A/F/ omówiono powyżej zaledwie sygnalizując zagadnienia, problematykę najważniejszą, a więc problematykę zabezpieczenia materiałowego i technicznego. Od terminowego i w miarę pełnego zabezpieczenia materiałowego i technicznego zależy bowiem w głównej mierze wykonanie zadań przez śmigłowce.

Pozostają do rozpatrzenia i rozwiązania również bardzo ważne problemy zabezpieczenia medycznego i gospodarczo - bytowego oraz bezpośredniego zabezpieczenia odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców na lądowiskach. Zagadnienia te będą przedmiotem moich dalszych badań i rozważań w przyszłości.

Wydrukowano w 15 egz.

Egz. nr 1- 15 Kanc. Wydz. Wojsk
Lotn. i OPK

Wyk. ppłk Mańkowski

Druk SD. dn. 27.1.83 r.

Druk ASG WP nr pf 199/WW

O P R A C O W A Ł

ppłk dypl. Romuald MAŃKOWSKI

